

ГОД. XXXII

КН. 2

БЪЛГАРСКИ
ТУРИСТЪ

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ
ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

Редакторъ: Д-ръ АНДРЕЙ ПИПЕРОВЪ

Редакция и администрация — София, Позитано 6, тел. № 2-75-89
Пощенска чекова смѣтка № 672. Абонаментъ: за членове 40 л., за нечленове 100 л.

DER BULGARISCHE TURIST

Zeitschrift des Bulgarischen Turistenverbandes, Hauptschriftleiter: Dr. ANDREY PIPEROW
Schriftleitung: Positano 6, Tel. № 2-75-89

Година XXXII — 1940

Февруарий

Книжка 2

ОБЩЕСТВЕННОСТЪ И ИДЕЙНОСТЪ

Културниятъ обликъ на една страна се създава до голъма степенъ отъ силата, компетентността и творческия замахъ на нейнитъ обществени организации. Последнитъ, явявайки се продуктъ на осъзната частна инициатива, сочатъ за развитото чувство на отговорностъ въ отдѣлнитъ граждани къмъ общността и за желание у сжити, чрезъ жертвуване на частъ отъ личнитъ интереси, да създадатъ предпоставкитъ и условията за изграждане на цѣлостенъ и хармониченъ животъ на държавата.

По този начинъ се явява полезна не оная обществена деятелностъ, която, задъ маската на общитъ интереси, цели да задоволи тѣзи на отдѣлни нейни членове, а тази дейностъ въ служба на ближния, която не познава порока на изкористяването и не се подхранва отъ стимула на личния интересъ.

Основенъ елементъ на полезната, на истинската общественостъ е **жертвата**. Колкото по-голѣмъ е броятъ на членоветъ отъ една организация, които сж готови да жертвуватъ, толкова по-ценна е тя въ рамкитъ на държавната политика, толкова повече заслужава и подкрепата на отговорнитъ лица въ страната.

Идейността въ дадена обществена проява не се създава отгоре. Тя иде като естественъ изразъ на готовността за жертви и на чувството за дългъ на индивида къмъ цѣлото.

У насъ, особено следъ войнитъ, а и преди това, изникнаха много обществени организации. За съжаление, малко сж ония отъ тѣхъ, въ които обществеността и идейността образуватъ дветъ страни на медала. Въ повечето случаи организациитъ се създаватъ, за да задоволятъ известни стремежи за обществено лансиране на отдѣлни лица, които чрезъ тѣхъ намиратъ най-лесния начинъ да проникнатъ въ кржгове и сръди, отъ които желаятъ да направятъ по-нататъшно стѣпало въ живота си. Подобни личности обикновено сжумяватъ да спечелятъ за организацията си известни финансови изгоди, помощи или държавни привилегии, които гарантиратъ паразитния животъ и сжществуването на

създадената и ръководена от тях организация. Когато, обаче, обективно се постави въпросът: какво собствено дава тази организация на народната общност, било въ идейно, било въ материално отношение, отговорът ще бъде едно твърдо свиване на рамене. Освен участие въ няколко парада и представления, може би друго нищо не може да бъде причислено към съмнителния активъ на този родъ организации.

Заради това и ние не бихме могли да си представимъ тяхното съществуване въ страната ни, ако тѣ не притежаватъ онази голѣма финансова подкрепа, която понастоящемъ имъ дава държавата. Махнете помощитѣ имъ, отмѣнете монополитѣ и привилегиитѣ имъ, оставете ги на тяхнитѣ собствени сили и тѣ ще рухнатъ. За съжаление, такива организации сѣ много у насъ и то тъкмо тѣзи, които иматъ най-голѣмо обществено влияние и най-мощни приятели, които могатъ въ даденъ моментъ да упражняватъ силенъ натискъ върху органитѣ на държавния ни апаратъ. За тѣзи организации нѣма затворени врати, нѣма закони, които да не могатъ да се заобиколятъ, наредби, които да сѣ неотмѣними.

Трѣбва да признаемъ, обаче, че има и друга една категория организации, въ които идейността е наистина единствениятъ стимулъ за работа и готовността за жертви — единствениятъ капиталъ за творчество. Начело на тѣзи организации трѣбва, безспорно, да поставимъ стария ветеранъ — Българския туристически съюзъ, който презъ миналата година навърши 40 години отъ основаването си. У насъ нѣма обществена формация, която по-очебийно и по-решително отъ БТС да е доказала своя творчески замахъ и идейна сила.

Моралната мощъ на такава организация лежи въ способността ѝ да създаде отъ своитѣ идеи масови лозунги, а отъ своето дѣло — народно движение. Това е единственото сигурно доказателство за обществената необходимостъ и оправдание на една организация. Остане ли тя чужда на повелитѣ на времето, не съумѣ ли да създаде отъ своитѣ задачи една обществена нужда, организацията е принудена да води или анемиченъ животъ или паразитно съществуване.

Огромното материално творчество на Българския туристически съюзъ, което само за последнитѣ 15 години възлиза на 60 хижи, домове, високопланински заслони, наблюдателници и пр., на стойностъ крѣгло 30 милиона лева, е единъ мораленъ капиталъ, съ който организираниитѣ туристи у насъ се гордѣятъ, защото е създаденъ изключително по пѣтя на жертвата. Безъ почти никаква държавна подкрепа, предоставени едва ли не сами на себе си, но радващи се на общественитѣ симпатии и уважение, българскитѣ туристи изградиха едно дѣло, което по своя размахъ и идейна стойностъ ще остане единствено въ следвоенната културна история на страната ни. Ние употребяваме израза **идейна стойностъ**, защото макаръ и материалната цифра на строителството на БТС да е много внушителна, българскитѣ туристи целятъ не нея, не съ нея се тѣ гордѣятъ — тяхната гордостъ е онова огромно усилие и напрежение на духовна енергия и мощъ, което стои скрито задъ цифрата и което единствено е гаранция за чиста идейностъ и безкористна общественостъ.

Д-РЪ АНДРЕЙ ПИПЕРОВЪ

ПЛАНИНСКАТА РЕЛИГИЯ

Петър Боев

Планинарството завинаги ще остане не само жизнена необходимост за укрепване на физическите сили и здраве, но преди всичко като най-дълбоката вътрешна жажда на човъка.

Най-съкровеният наши преживелици във планината винаги стигат до мистичните дълбини на нашата душа и пробуждат въ нас чувство на радост и възторг, на благоговение и религиозно отношение към планината и свѣта.

Още първият човѣкъ е повелъ борба да овладѣе първичните инстинкти въ себе си и да заживѣе не само съ непосредственият нужди на своето физическо съществуване, но и съ по-висши — нравствени и духовни интереси. Въ хаоса на заобикалящия го планински свѣтъ той е виждалъ проявитъ на каква загадъчна и свръхестествена сила и я е считалъ за върховно морално начало въ всемира.

Предъ проявитъ на тая сила той е тръпнѣлъ въ нѣмъ ужасъ, чувствувайки своето безсилие и нищожностъ. Но той създаде потомци, които съ силата на своя разумъ успѣха не само да обяснятъ проявитъ на тая сила, но и да ги подчинятъ и впрегнатъ въ своя служба. Опиянени отъ успѣха си, тѣ бѣха толкова горди, щото считаха своя разумъ не само срѣдство, но и изворъ на познания и го провъзгласиха за *être suprême* — за свой Богъ. Тѣ бѣха толкова дръзки, щото въ усилието си да изтрѣгнатъ последната тайна на битието искаха едва ли не да получатъ въ своитѣ епруветки, колби и реторти оная невидима и загадъчна сила, която нашитѣ далечни прадеди считаха за морално начало въ всемира.

Човѣкътъ наистина успѣ да изчисли далечината, топлината и състава на небесните свѣтила, успѣ да разбие атома, но заедно съ това разби и една илюзия, съ която дълги години бѣ живѣлъ: да от-

крие по емпириченъ пътъ чрезъ разума последната тайна на живота.

Годинитѣ, въ които живѣемъ, обаче, направиха царството на духа отново достъпно не само чрезъ разсѣдъчни логически операции, но преди всичко чрезъ интуитивни прозрения. Човѣкъ престана на бѣде считанъ само резултатъ на биохимични процеси, защото чрезъ взаимодействието на химическите елементи, изразено въ химични формули и алгебрични знаци, не можеше да се обясни неговото лично и обществено призвание въ живота, неговитѣ идеали и копнежи и неговата жертвоготовностъ въ името на скъпи завети.

Отъ тогава човѣкъ закопнѣ по планинитѣ и се устреми къмъ тѣхъ съ обичъ и вѣра.

Въ проявитъ на нашата планинска вѣра мнозина виждатъ следитѣ на пантеизмъ и антропоморфизмъ, а самото планинарство, като едно модерно идолопоклонство. Ние, обаче, бихме могли да кажемъ, че ако наистина подобни прояви се срѣщатъ въ планинарството, върху почвата на съвременния животъ, тѣ добиватъ съвършено новъ смисълъ и обликъ.

Ако нѣкога обожаването на природата и планинския миръ отъ първобитния човѣкъ бѣше рожба на единъ примитивенъ инстинктъ, днесъ планинската вѣра е преди всичко проява на единъ рѣдъкъ интуитивенъ даръ, съпроводенъ отъ едно повишено културно-етическо съзнание. Безъ тѣхъ е немислимо съзерцанието на всѣко художествено дѣло, безразлично дали то е творба на природата или на човѣка.

Планинската религия винаги предполага една одухотворена и емоционално изживѣна природа, сътивна видѣна и вътрешно претворена. Презъ призмата на това естетично виждане, лишено отъ разсѣдъчностъ, даже скалитѣ съ свое-

образните им форми се явяват като гигантски и мълчаливи стражи, покрай които безшумно минава кърванът на вълковете.

Но не само въ мистиката на нашата планинска вѣра върховете и скалите живѣят, ревниво пазейки тайната на своята хилядолѣтна легенда.

следните постижения на философията, чрезъ съдействието на положителната научна мисъл ни убеждаватъ, че това вѣчно единство съществува обективно, а различията, които ние правимъ, сж само субективни и служатъ на чисто познавателните цели на човѣшкото съзнание.

Обаче за насъ е безъ значение дали

Къмъ Мальовица

Снимка д-ръ Ил. Миновъ

Модерната биология откри кристали, които живѣятъ и се размножаватъ, откри, че смъртниятъ човѣкъ въ сжщность е потенциално безсмъртенъ, че не съществува рѣзка граница между „жива“ и „мъртва“ природа, а че има едно вѣчно единство въ природата. Даже по-

истинитѣ на нашата планинска вѣра се съгласуватъ съ изводите на модерната наука. Защото изворътъ на тая вѣра блика отъ мистичните глѣбини на сърдцето и почва отъ тамъ, кждето свършва позитивното човѣшко знание.

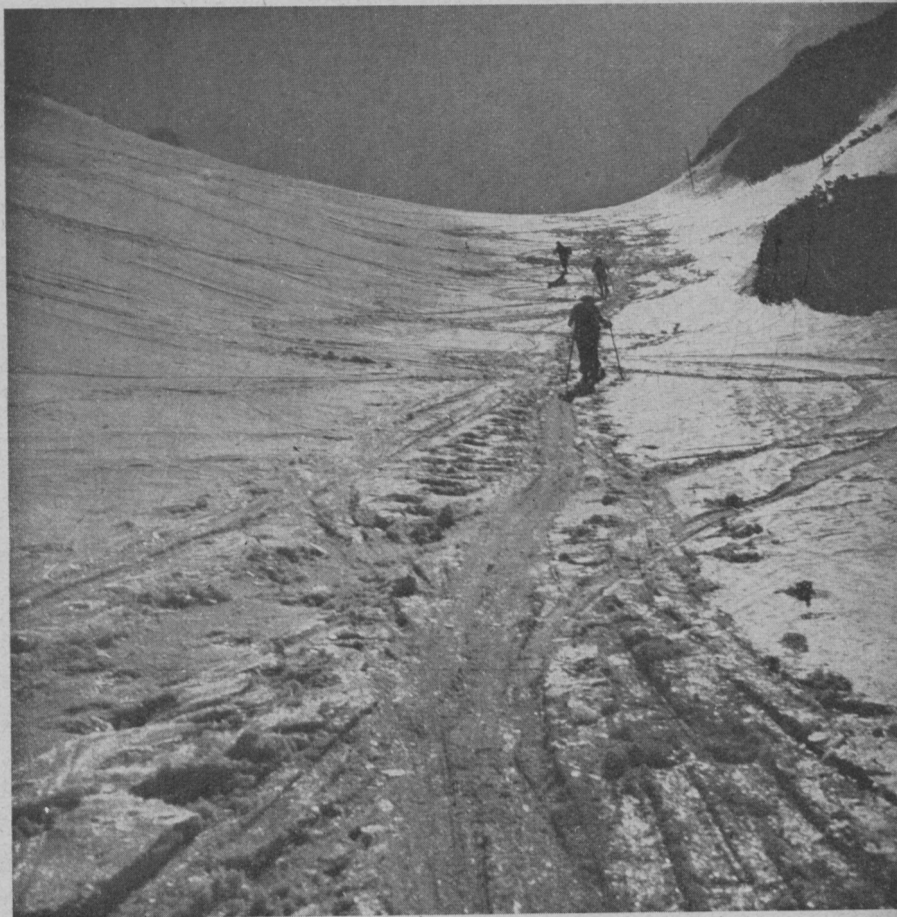
Ето защо приобщаването на човѣкъ

съ вълшебния свѣтъ на планината е единъ неволень и несъзнателень актъ, едно символично възприемане на естетичнитѣ обекти, което принадлежи не къмъ свѣта на разума, а къмъ предчувствията на сърдцето.

Ние, преди всичко, чувствуваме невидимата и безкрайна връзка съ всички

кжснати отъ външната действителность, а всрѣдъ самата нея.

Планинската вѣра е първата предпоставка за приобщаването на човѣка къмъ планината. Безъ тая вѣра ние не бихме я познали въ истинския ѝ видъ, не бихме почувствували красотата ѝ и пулса на нейното огромно сърдце.

Къмъ висини

Снимка д-ръ Ил. Миновъ

нѣща, разкриваме, че между небето и земята има предчувствия, които ни изпълватъ съ трепетъ!

Планината оформя и пречиства нашето естетично и религиозно отношение къмъ свѣта. И което е най-важно: този процесъ ние го изживяваме не от-

Естетичното пресъздаване на свѣта и етичното прераждане на човѣка лежи въ основата на нашата планинска религия. Тя е сила, която превръща човѣка въ творецъ, създаващъ новъ свѣтъ отъ дълбочината на своя собственъ духъ.

И ако има нѣщо, което прѣчи на сво-

бедната проява на тоя духъ, това е тъкмо плоското и баналното въ живота, онова, което типизира материалнитъ и принизява духовнитъ ценности, онова, което е общоприето като резултатъ на разумни и меркантилни съображения.

Срещу тоя конвенционаленъ свѣтъ ние противопоставяме другъ, вълшебенъ планински свѣтъ, създаденъ не по законитъ на логиката, но отъ безумието на космическитъ стихии, единъ ирационаленъ свѣтъ, който и сега създава своя собственъ животъ, като се покорява само на творческитъ сили на природата.

Въ тоя свѣтъ се дава друга оценка на човѣка и отношенията му къмъ действителността. Тукъ се кове една нова етика, единъ новъ духъ на другарство и взаимопомощ и се вписватъ въ скрижалитъ на една нова религия — планинарството. То е необходимостъ за културния човѣкъ. Защото въ вѣка на съвременната механизирана цивилизация ние толкова много сме се отдалечили отъ първичнитъ извори на живота, толкова много сме се рационализирали, щото наистина планинарството може да ни възвърне изгубената връзка съ природата и първизточникитъ на живота, да ни възвърне къмъ Бога и самитъ насъ.

Тогава планината ще престане да бжде за насъ бездушна частъ отъ земната повърхностъ, за да се превърне въ жива опора на нашата вѣра и да бжде религиозна и национална светиня. Наистина, ние нѣма да вѣрваме, че нейнитъ върхове сж тронове на боговетъ, но ние сме твърдо, увѣрени, че тя е неизчерпаема съкровищница на много ценности, които подхранватъ тѣлото и душата съ живителни струи, възмогатъ човѣшкия духъ и му сочатъ пътя къмъ красота и победа, символъ на която е нашиятъ устремъ и нашиятъ зовъ: Нагоре!

Значението на планината като вдъхновение и възраждане прекрасно изразява Преосвещениятъ Павелъ Старозагорски, въ началнитъ слова, казани отъ него при освещаването на хижа „Бузлуджа“: „На планината Синай Богъ даде моралния кодексъ на човѣчеството, на Хоривската планина пророкъ Илия се вдъхнови за борба до победа, на Бузлуджа въ родна Стара-планина Хаджи Димитъръ и дружината му завещаха на българскитъ поколения любовъ до смъртъ за вѣченъ животъ на България!“

Въ тия думи се крие една дълбока истина. Защото нѣма свѣтовна религия, нѣма социална проповѣдь, нѣма национална свобода и революционна буря, която да не е сътворена въ недрата на планинитъ. Будизмътъ се роди въ недра-та на Хималаитъ, Христосъ даде своята проповѣдь отъ планината, а Мойсей отъ Синай възвести на свѣта десеттѣ Божи повели. Рютли бѣше огнището на швейцарската свобода, а Оборище на българската революционна борба, която се развири въ Балкана, Странджа и Пиринъ.

Ако нѣкога се сбждне пророческиятъ зовъ на Достоевски: „Красотата ще спаси свѣта!“, нѣма съмнение, че осъществяването на тоя зовъ ще почне отъ планинитъ и първи негови вестители ще бждатъ планинаритъ.

Този зовъ ще се разнесе отъ върховетъ, ще го повторятъ тѣ като мощно ехо, ще го превърнатъ планинаритъ въ пѣсень, която ще обхожда планинитъ и долинитъ, за да дири души, които да стопли, и сърдца, които да възпламени.

Защото нѣма етика по-възвишена и по-човѣчна отъ тая на планинаритъ и нѣма религия, която така да сближава човѣка съ природата и съ себеподобнитъ му, както върши това планинската религия въ името на красотата.

Февруарско слънце

АЛПИЙСКИ ДНИ

Стефанъ Поповъ

Спокойствието си загубихъ още преди Куфщайнъ, щомъ влакътъ се втурна въ планински дивата долина на Иннъ и отъ дветъ му страни се възправиха високитъ чела на планинитъ. Отъ този мигъ нататкъ мѣстото ми въ купето на бързия влакъ Мюнхенъ—Италия можеше да бѣде заето отъ всѣки — то вече не ме интересуваше: азъ бѣхъ отново въ страната на пълнолѣтнитъ си мечти. Цѣли седемъ години сѣдбата ме бѣ държала настрана отъ Алпитъ. Седемъ години се бѣха минали отъ августовския день, когато съ другари отъ България напустнахме алпийската страна презъ тази планинска порта, следъ като се бѣхме издигнали на Гросглокнеръ и бурята ни бѣ прогонила отъ Висбаххорнъ. Презъ сѣщото мѣсто сега навлизахъ отново въ голъ-

мото планинско отечество, този пътъ съ посока Цилерталъ.

Лошиятъ шансъ никога не ме е напускалъ по тѣзи мѣста, макаръ че накрай все успѣвахъ да постигна намисленото. Дали въ видъ на време, на друго нѣкакво нещастие или като нѣкакво недоразумение, този шансъ ме преследваше винаги. Сега не можахме да се разберемъ съ Телчаровъ. Въ Вюрцбургъ неговиятъ пощенски зовъ не бѣ достигналъ до мене — нѣкакъвъ простъ раздавачъ върналъ картата му поради неточенъ адресъ и отъ цѣлото ни randevu не можа да излѣзе нищо. Може би въ сѣщия часъ приятелътъ пжтуваше съ другъ влакъ къмъ други алпийски долини и върхове. Може би къмъ сѣщитъ . . . случаятъ, сбаче, въ планинитъ, никога не е ще-

дъръ и затова не можехъ повече да разчитамъ на него.

Въ прекрасната страна Тиролъ човѣкъ не може да пътува другоаче, освенъ увисналъ на прозореца. Увиснахъ и азъ, докато следъ единъ завой предъ мене се откри съ всичката си необозрима дълбочина долината Цилерталъ, по която покъсно тѣснолинейката отъ времето на Стефенсонъ съ особенъ пушещъ церемониалъ ни влачеше нагоре. Най-после тя ни изтърси на гаричката Майерхофенъ, избѣга по друга линия и ни остави сами въ този свѣтски курортъ, гдето градътъ и планината си даватъ още среща. Жаждата за истинска планина ни качи на единъ подозрителенъ автомобилъ, който съ голѣмо геройство ни измъкна до Гингцлингъ. Неспokoйниятъ ни духъ, най-сетне, намѣри отидиъ и покой.

Въ Гингцлингъ бѣхъ решилъ да прекарамъ лѣтото и отъ тукъ да предприема нѣкои изкачвания въ околния планински свѣтъ на прочутитѣ Цилерталски Алпи. Съ илюзии не се хранѣхъ: самъ, безъ екипировка, бѣхъ решилъ първата година да оглеждамъ, та — ако е рекълъ Господъ — следващото лѣто да нагласимъ и раневуто, и планинската победа по-добре.

Въ Гингцлингъ може да се почива, ако не се виждаха околни планински чела, около които мѣглитѣ танцуваха фантастични игри, ако планинскиятъ потокъ не мърмори настойчиво за свѣта, отъ който идва, и ако човѣкъ окончателно е скѣсалъ съ стремежа къмъ планинскитѣ простори и красота. „Лигевизе“-то на гаспахуъ Шварценцайнъ, обаче, е до самия потокъ, прозорецътъ на стаята ми гледа къмъ върховетъ и край насъ еже часно минаватъ отобуси съ алпинисти нагоре. Кой би могълъ да издържи и не хване първата пътека презъ гората?

Закоравѣлъ противникъ на рационализма, азъ бѣхъ решилъ да скѣсамъ съ всичко, което човѣшката „цивилизация“ е измислила за намаляване естествения чаръ на планинитѣ. Никакви карти, пъ-

теводители, маркировки и разписания не ме интересуваха и затова още първия слънчевъ день — тѣзи слънчеви дни това лѣто се брояха на прѣсти! — поехъ първата пътека въ лѣво, по долината на Флойтенталъ. Едно знаехъ: по тази долина можехъ най-бързо да стигна до ледникъ. А ледникътъ: това е стихията на високата планина, това е елементътъ на нейната вѣчност . . .

Високо надъ гората, подъ сребриститѣ водопади, има построенъ хотелъ; „романтични“ души се изтѣгатъ на столове и гледатъ съ далекогледни бѣлата планина, която плува въ лѣтно вълшебство. За тѣзи хорица планината е интересенъ фонъ за фотографна снимка, на която тѣхната физика, разбира се, е на преденъ планъ. Така градската култура блести съ единъ парадоксъ повече: дребното и незначителното излиза напредъ, а вѣчното, грандиозното се вижда като мѣтни контури далеко назадъ. Горедолу въ тази перспектива се развива цѣлиятъ ни животъ въ града . . . Презрението си къмъ тѣзи нѣколко индивиди отъ двумилиардния човѣшки мравуникъ изказахъ въ видъ на една чаша бира на кракъ, следъ което продължихъ да тичамъ по пътеката нагоре.

Ръждясалиятъ мой сърдеченъ моторъ почва да работи интензивно, всичката замръзнала кръвъ въ венитѣ се разиграва и азъ чувствавамъ какъ се връщамъ години назадъ. Истинското чувство за животъ се връща въ мене — тамъ долу на истина никога не можемъ да разберемъ живѣемъ ли още или сме само непогребани мъртавици. А тукъ, въ този привидно мъртави свѣтъ, животътъ кипи и ни заразява. И даже когато краката вече застарѣятъ и не могатъ да тичатъ, духътъ продължава да лети и се надбѣгва съ погледа.

Отъ нѣколко часа вече се приближавамъ къмъ дъното на долината, къмъ това огромно ледено кресло, надъ което стърчатъ — като нѣкакъвъ свръхчовѣшки подеъмъ къмъ небето — алпийскитѣ върхове. Имената тукъ не значатъ нищо:

властният език на формите заглушава всичко и се обръща въ нѣкаква неразбираема симфония на красотата. Наистина, „wo fasse ich dich, unendliche Natur?“ (Гьоте).

прекосихъ седлото на Трипахъ до върха Шварценщайнъ. Следъ това завесата се спуствна надъ този първи алпийски день.

— — —

Отъ нѣколко дни надъ цѣлата долина

Хижа Грайцеръ съ седлото Трипахъ

Отсреща сж страховито остри върхове, надъ които властвува като нѣкакъвъ пълководецъ Фелдкопфъ или Зигмондишпице.

— Да, азъ си спомнямъ твърде добре вашия диалогъ съ планината при първото изкачване на Фелдкопфъ, драги професоръ Ламперъ. Сжщия този диалогъ бихъ могълъ да вода и азъ, но трѣбва да го прекъсна тукъ . . . защото вие го довършихте горе на върха!

А азъ — на „пробното си излетуване“ — азъ стигнахъ до хижата Грайцеръ и ледника Флойтенъ и до насита гледахъ този свѣтъ на малкия и голѣмия Льофлеръ (3378), на Флойтеншпице и мислено

вали непрекъснато, жестоко. Нѣкакъвъ саванъ отъ неподвижни мъгли е легналъ надъ всичко земно и навремени просвѣтвания на небето оглеждатъ безнадежността на всѣкакви изгледи за подобряване.

Единъ обѣдъ азъ изгубвамъ всѣкакво търпение, прекъсвамъ яденето, преобличамъ се и по мокрия пѣтъ се отправямъ нагоре. И въ мокри дни планината е красива.

Едва извървѣлъ и половинъ часъ, рѣмачиятъ дъждъ става проливенъ и ме прогонва подъ стрѣхата на една планинска къщичка-плѣвникъ. Отъ полуотворената вратичка излиза малко коте, из-

глежда ме и въ уплаха избѣгва. Следъ него излиза и стопанинътъ: надаренъ съ десетилѣтния тиролски старецъ съ неизбѣжната лула въ уста. Разговарямъ съ него, но нито той ме разбира, нито азъ него: диалектътъ му е вѣнъ отъ всѣкакви граматични рамки. Едно можахъ да доловя отъ редицата звуци и клатенето на главата му: че днесъ не мога да стигна до Берлинеръ хюте, за кждето съмъ се запжтилъ. Азъ му се усмихнахъ съ нахалството на сравнителната младостъ и, безъ да дочакамъ дъжда да отслабне, продължихъ. Все едно: повече отъ огизване въ вода не може да ми се случи.

Отъ стъклената тераса на хижата Брайтланеръ ме гледатъ учудени лица, когато — безъ да се спирамъ — преминавамъ мостчето и се изгубвамъ въ гората. Излизайки отъ нея, азъ се стѣписвамъ за мигъ: дъждътъ е спрѣлъ, облацитѣ сж се дигнали нѣколко стотинъ метра и предъ очитѣ ми се открива типична високопланинска долинка. Стрѣмни скали отъ дветѣ страни я притварятъ и по тѣхъ сега — като живи същества — пълзятъ мъгли, притискайки се въ нѣкакво странно увлѣчение къмъ скалитѣ и изгубвайки се въ тѣхнитѣ цепнатини. Макаръ и самъ, азъ чувствавамъ бурния животъ на високопланинския свѣтъ. И може би защото рѣдко съмъ виждалъ Алпитѣ въ слънце, тази картина ми е така близка и така позната: та нали за нея съмъ дошелъ отъ толкова далечъ!

Водопади и потоци отъ дветѣ страни сж образували нѣкакъвъ хоръ, който съ свѣршенството на Бахова музика изпълнява нѣкаква планинска кантата. Съ страхотенъ замахъ планината ме завладява и — престаналъ да бжда Стефанъ Поповъ — азъ вървя нагоре, изпълнявайки нѣкаква върховна повеля. Високо горе, нѣкъде сега въ мъглитѣ, е скжтано обещанието на планината. Презъ мрежата на всички мъгли и изпитания азъ трѣбва да се добера до него . . .

Отминавамъ безъ спиране и хижата Гравандъ. Пжтеката кривъ и отвежда стрѣмно нагоре. Мжча се да отгатна кж-

де може да се крие хижата Берлинеръ, но хаосътъ отъ околнитѣ скали, ледени спусъци и прѣсенъ снѣгъ не издаватъ съ нищо следи отъ човѣшко огнище. Достигналъ горната планинска тераса, унесенъ отъ открояващитѣ се въ дъното на долината снѣжни куполи, напредвамъ като на сънъ по равната вече пжтека.

Чуденъ планински свѣтъ! Чуденъ планински календаръ! Въ кѣсния следобѣдъ небето се просвѣтлява, високо горе облацитѣ се събиратъ, мъглитѣ изтѣняватъ и изчезватъ въ простора: какво ли има на ума си тази вечеръ планината? Човѣкътъ гледа нѣкаква неизвестна драма съ неизвестни картини, които се измѣнятъ подъ тайнствената режисура на върховната красота и не знае да плаче или да ликува заедно съ планината — не е ли нѣкаква игра, програмно повторение на предаване отъ времето на Сътворението?

Но не—не така лесно ще дойде избавлението: отвсѣкъде нахлуватъ отново свирепи облаци, подпалватъ цѣлата долина, тя пламва и нѣкаква дива прелюдия (Листъ) започва, като върховно изпитание на всѣкакво земно битие. Почакай: величието още не е пълно. Едва сега, обърналъ се назадъ, азъ виждамъ всичкото съвършенство, струпано отведнажъ на земята: далече и високо надъ долината вече сж израсли леденитѣ великани Олпереръ и Фусцайнъ; зачервени отъ вечерното слънце, тѣ горятъ като огромни клади, като последна изнемога предъ принебеснитѣ жертвеници на природата. Господи, чась на молитва или на победенъ пиръ е това?

— — — — —
Родословието на алпийската маркировка е следното: баварцитѣ и тиролцитѣ пиятъ много бира. Къмъ 35-40 години вече тѣ ставатъ дебели и отиватъ къмъ тежката категория. По сжщото време, обаче, тѣ заематъ вече команднитѣ постове въ разнитѣ алпийски клубове и като такива диктуватъ и съдържанието на маркировачнитѣ табели и на официалнитѣ пжтеводители. Така се случва, че ако долу пжтътъ до една хижа е означенъ

5 часа, единъ българинъ, съ физика като моята отъ лекъ металъ, когато е безъ раница и бърза, може да го вземе за 2 часа и половина.

Предсказанието, прочее, на стария тиролецъ не се сбъдна и рано преди залъзъ азъ влѣзохъ въ тържественото предверие на Берлинската хижа.

Планински-хижната вечеръ читателитѣ ще позволятъ да запазя за себе си: тя не се разправя, а трѣбва веднажъ да се преживѣе въ високитѣ Алпи. Поне веднажъ ...

да разкажа всичко, което виждамъ и чувствавамъ!

Азъ, еди кой си, родениятъ отъ смъртни преди тридесетъ и четири години човѣкъ, стоя самъ срещу безсмъртнитѣ ледени грамади на Мьозеле и Турнеркампъ. Какъ да характеризирамъ това неравно отношение между мене и тѣзи планински тронове на бѣлата вѣчностъ?

Едно божествено вѣтрило е разперено предъ мене, планински вериги, които се издигатъ въ нѣколко точки като подхвърлени отъ небето ледени брилянти:

Веригата Мьозеле — Турнеркампъ и езерото Шварцъ

Слизамъ отъ цилерталската Мусала, Роткопфъ (не му стигатъ нѣколко метра до три хиляди), избирамъ стѣпките по скалитѣ и се спирамъ на Шварцзее: малкото 2500 метра високо езерце между ледоветѣ и скалитѣ.

Добри духове, елате ми на помощъ въ тази ранна алпийска утринна да мога

мрачниятъ Шварценщайнъ е раздѣленъ съ бѣлата пустиня на искрящъ въ сутришното слънце ледникъ отъ издигащитѣ се въ стройна извивка нѣколко Хорншпице, надъ които — като идеаленъ завършекъ — грѣе съ острието си Берлинеръ шпице. Отъ тамъ билото поема неговата пѣсенъ и я издига къмъ Турнер-

кампъ и — въ още по-възвишенъ подемъ — къмъ Голѣмия Мьозеле (3479). Тукъ то спира: върховното вълшебство е постигнато и може да си позволи удоволствието въ стръмни или плавни спусъци да догонва седлото къмъ Шьонбихлеръ Хорнъ.

Всичкото това вълшебство е озарено отъ утринното слънце и е като поржчано за радостъ на малцина зрящи, които въ утриннитъ часове търсятъ планинската красота. То е наистина неописуемо: безмълвието е единствената възхвала и това безмълвие ме кара часове да гледамъ съ вперенъ погледъ напредъ. Благодарността ми къмъ Провидението взема религиозни размѣри и азъ чувствавамъ какъ само движението — все едно на кѣде — ще ме избави отъ задължението да колѣнича . . .

Отъ сребърната лентичка на изтичащата отъ ледника рѣкичка се разпознава пътеката, която извежда къмъ седлото на Шьонбихлеръ Хорнъ и отъ тамъ по билото къмъ Мьозеле.

— Да, драги Телчаровъ, нека това ти бѣде отговоръ на неполучената карта: сега можехме двама съ тебе да вървимъ — свързани не само съ материалното въ-

же — къмъ простора на царствения Мьозеле и да го прибавимъ къмъ нашето алпийско богатство. Отъ тамъ щѣхме да видимъ бога на Цилерталскиѣ Алпи — Хохфайлеръ — и да се заканимъ и на него. Но съдбата пожела да водя тукъ разговоръ самъ съ себе си и напраздно да търся отговоръ на въпроса: кой ще поеме издигнатото нѣкога отъ насъ знаме въ Алпитъ? Стѣпките ни, струва ми се, заглъхватъ въ времето и нашиятъ планинарски химнъ, химнътъ на планинската младостъ, ще остане недопѣтъ . . . До кога ли?

— — — —

Отъ хижата Берлинеръ тичамъ обратно надолу, безъ да се обърна: зарекохъ се догодина отново да бѣда между тѣзи алпийски висоти и съ българска речъ да ги поздравя горе отъ Мьозеле.

Предъ хотела Алпенрозе удобни „алпинисти“ сѣ се изтегнали въ всички видове пози на слънце, а долу — предъ Росхаагъ — времето пакъ се „оправя“: подъ дъждъ влизамъ въ моя хотелъ на края на Гинцлингъ.

Когато следъ нѣколко дни очаквахъ тренчето на гарата Майерхофенъ, есенниятъ вѣтъръ вече повѣваше . . .

Нашето море

Снимка Гавриловъ

ГРОБЪТЪ НА ОДЕСОСЪ

Легенда

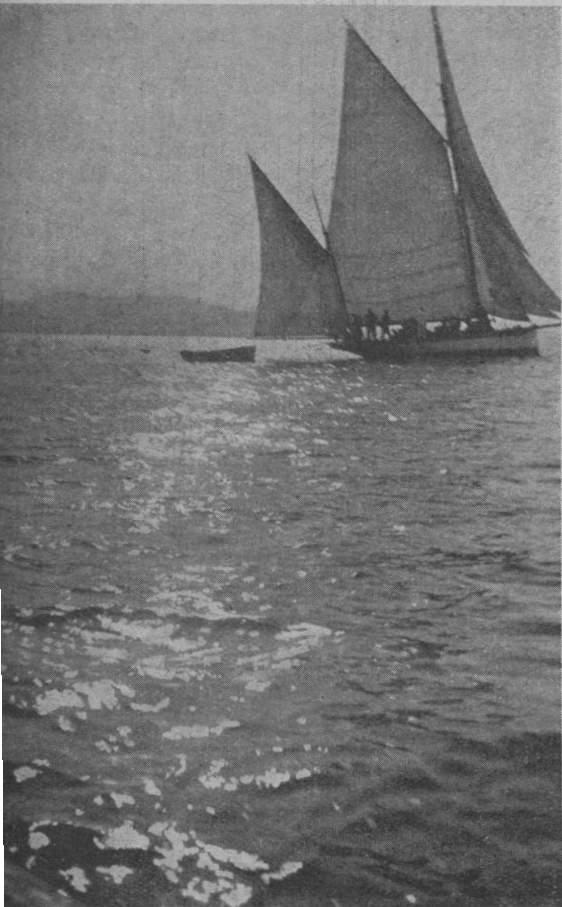
К. Траяновъ

Славенъ и богатъ е билъ древниятъ градъ Одесосъ. Той е билъ основанъ отъ елински колонисти въ честь на легендарния мореплавателъ Одисей. Разположенъ на брѣга на бурното, но гостоприемно море, въ него вѣкове наредъ е цвѣтѣлъ шуменъ животъ и сж се развивали голѣми събития. Многоцвѣтнитъ зидове на приказнитъ му храмове и дворци, чиито сводове били подпрѣни отъ редица мраморни стълбове съ чудно хубава рѣзба, горѣли подъ лжчитъ на слънцето, а якитъ му кули и крепостни стени околорѣстъ, които служили за убѣжище въ размирни времена, хвърляли свѣтла сѣнка или ясни отражения въ морето. Градътъ изглеждалъ като нѣкое вълшебно сияние, излѣно отъ ярки багри, една поема отъ мраморъ, мозаика и злато, а пристанището — гора отъ стожеритъ на множество платноходи, натоварени съ тежка, скѣпа стока. Прочутъ билъ по онова време тоя градъ съ своя

оживенъ стокообмѣнъ и съ своитъ несмѣтни богатства.

Отъ брѣговетъ на Кримъ до Хелеспонта, кждето сж дивнитъ чертози на великия и могъщъ богъ Посейдонъ, и отъ Кавказъ до Хемусъ, кждето се носи вълшебната музика на тракийския чародей Орфей, презъ всички годишни времена сж кръстосвали надлъжъ и наширъ кораби и лодки за богатство, за поминъкъ или за слава. Тия брѣгове помнятъ дъщерята на Агамемнонъ, която, отправяйки погледъ къмъ лазурния кражгоръ, е тѣгувала по далечна Елада, а бурнитъ води на морето — храбрия Язонъ на своя корабъ „Арго“, търсещъ Колхида за златното руно, и славния Одисей — своята родина, кждето да спустне котва следъ дълги скитания и голѣми приключения. Тѣ помнятъ сжщо перситъ на Дария, македонцитъ на Филипа, римлянитъ на Маврикия и още много други племена и народи. Ту смѣ-

ли мореплаватели съ своитѣ платноходи сж идвали отъ далечни, непознати страни въ Одесосъ, ту ликуващи рибари се връщали отъ сполучливѣ риболовъ въ открито море, или мѣстни поселници на крайморската земя сж посещавали от- време навреме пазаритѣ му. Тѣ представ-

На пѣтъ

Снимка Гавриловъ

лявали пѣстра смѣсица отъ различни на- роди съ още по-различни стоки.

Въ тоя градъ се творѣли прочути творби на изкуството. Даровити ваятели красѣли величественитѣ му храмове и дворци съ своитѣ статуи отъ мраморъ и бронзъ. Гениални живописци изобра- жавали боговетѣ на Олимпъ, а вдъхновени

музиканти възпѣвали съ вълшебнитѣ си лири и арфи хубостѣта на Афродита, ро- дена отъ пѣната на морскитѣ вълни, или славната битка при Троя. Тукъ сж ста- вали спортни състезания и гладиаторски борби и сж устройвани още всевъзможни други зрелища. Градѣтъ тѣнѣлъ въ охолство и разкошъ. Въ пищни угоще- ния и шумни веселби народѣтъ превръ- щалъ нощитѣ въ дни. Но освенъ охол- ството и разкоша, тоя разгуленъ градъ познавалъ и нищетата, особено въ курти- занскитѣ квартали. Тѣ били около при- станището и тамъ, наредъ съ другитѣ стоки, се търгувало съ жива стока. Изъ тия квартали си давали среща падението и порокѣтъ съ грѣха и престѣпленieto. Тамъ билъ и пазарѣтъ за роби. На тоя пазаръ редовно се продавали млади де- войки за куртизанки и здрави мъже за роби или гладиатори.

Веднажъ кораби отъ Римъ докарали нѣколко рибари въ Одесосъ. Тѣ били обвинени въ проповѣдь на нѣкаква нова вѣра въ единъ единственъ Богъ, който живѣе въ самитѣ насъ, и затова ги осж- дили на изгнание. Това били едни отъ първитѣ последователи на Христовото учение, което учи хората на братство и равенство помежду имъ. Измѣчени и из- тощени отъ дългия пѣтъ, но съ боже- ственъ образъ, чийто погледъ излѣчвалъ вѣра и любовъ, тия незнайни апостоли били продадени като роби на градскитѣ първенци. Нѣкои отъ тѣхъ станали до- машни слуги и съ своята кротостъ и бла- гостъ спечелили сѣрдцата на господари- тѣ си, а други продължили занаята си за чужда смѣтка. Съ своя добродетеленъ животъ и съ своето милосѣрдие тѣ ста- нали будната съвѣсть на града и скоро мнозина взели да ги сочатъ за примѣръ и да имъ подражаватъ. Но за тѣхнитѣ проповѣди почнали да ги преследватъ и тукъ. Тогава тѣ се принудили да забѣг- натъ въ близкитѣ девствени гори, кжде- то основали първия християнски мана- стиръ въ тоя край. Последователитѣ имъ, обаче, все повече се увеличавали въ

града и вече си направили храмъ, скритъ въ земята отъ очитъ на властѣта.

А въ това време Одесось день изъ день ставалъ още по-престѣпенъ и пороченъ. Локви топла кръвъ се лѣдела отъ умирашитъ гладиатори предъ очитъ на многолюдната тълпа, жадна за зрелища. Горчиви сълзи изплаквали преждевременно остарѣлитъ куртизанки по своето изгубено щастие и своята умрѣла любовъ. Нѣкои отъ тѣхъ свършвали съ самоубийство, като поетесата Сафо, която, разочарована отъ любовѣта, се хвърлила въ морето. И клетки роби, отъ люлката до гроба, окайвали нерадостната си сѣдба. Безсилни да скѣсатъ веригитъ на робството, тѣ все пакъ вѣрвали, че дѣлото на великия Спартакъ, който прѣвъ следъ Прометея вѣстана срещу робството и тиранията, рано или късно ще бѣде и пребѣде. При все това алчността за богатство потиквала едни да бѣдатъ тирани надъ други, и разпустнатитъ нрави хвърляли въ ноктитъ на порока всѣки езичникъ. Единствени само християнитъ съветвали покаяние и изповѣдь и учили на прошка и обичъ единъ другъ, но тѣхниятъ гласъ не билъ чутъ. Появила се люта проказа въ града, бури потопили градскитъ кораби и зачестили нашествията на пирати и варвари за грабежъ и за плячка. Народътъ, обаче, отъ нищо не се стрѣскалъ, а продължавалъ да се носи отъ мѣтния и гнусенъ погочъ на своя разгуленъ животъ.

Както нѣкога пророцитъ въ библейско време, тѣй сега и християнитъ биели тревога, че краятъ приближава и днитъ на Одесось сѣ прочетени. Тѣ предричали гибелната му сѣдба, като сѣдбата на Содомъ и Гоморъ, изчезнали въ страшната преизподня, или тая на Помпей, заритъ

въ огънь и жупель. И наистина, сбѣдна-ли се предричанията имъ. Презъ нощѣта срещу великия день на победата на истината надъ лѣжата и доброто надъ злото, олицетворени въ възкресението на Богочовѣка Христосъ, градътъ празнувалъ култа на Дионисий. Безумни оргии и диви кавханалии били въ своя разгаръ. Голи пияни мѣже и жени въ безсрамни сцени излагали на показъ своята животинска похоть и чудовищна извратеностъ. Само християнитъ съ факли въ рѣце се сбирали тайно въ катакомбитъ да посрещнатъ Възкресението на Голготския Страдалецъ. Тѣ, обаче, били издадени отъ нѣкой новъ Юда и разярената пияна тълпа бѣсно се нахвърлила да ги изгори живи. Но въ тоя мигъ силенъ земетръсъ раздрусалъ изъ основи Одесось и той потъналъ въ недрата на земята.

Следъ това на неговото мѣсто се образувало езеро, въ чието дѣно при ясно време прозирали кѣлбеститъ сводове на храмове, дворци и старинни жилища. И отъ тогава до день днешенъ преданието разправя, че въ полунощъ срещу Великденъ глухъ камбаненъ звѣнъ долиталъ изподъ водата. Това било камбанниятъ звѣнъ на подземния християнски храмъ. Дали, обаче, преданието се покрива съ действителността — не зная! Но азъ зная, че както баснословната Атлантида е потънала въ дѣното на океана, тѣй и стариятъ Одесось отколе е потъналъ въ бездната на миналото, за да се прероди въ образа на днешната черноморска хубавица Варна. Да се прероди и възкрѣсне обновенъ, защото хармонията въ свѣта е безсмъртна, а животътъ на земята е безъ начало и безъ край. Варна — това е най-достойниятъ паметникъ надъ гроба на Одесось.

Изъ Стара-планина

Снимка Ц. Цоневъ

КАТЕРЕНЕТО ПО ПЛАНИНИТЪ, РАЗГЛЕДАНО БИОЛОГИЧНО

Д-ръ Ернстъ Хасъ

(Продължение отъ бр. I)

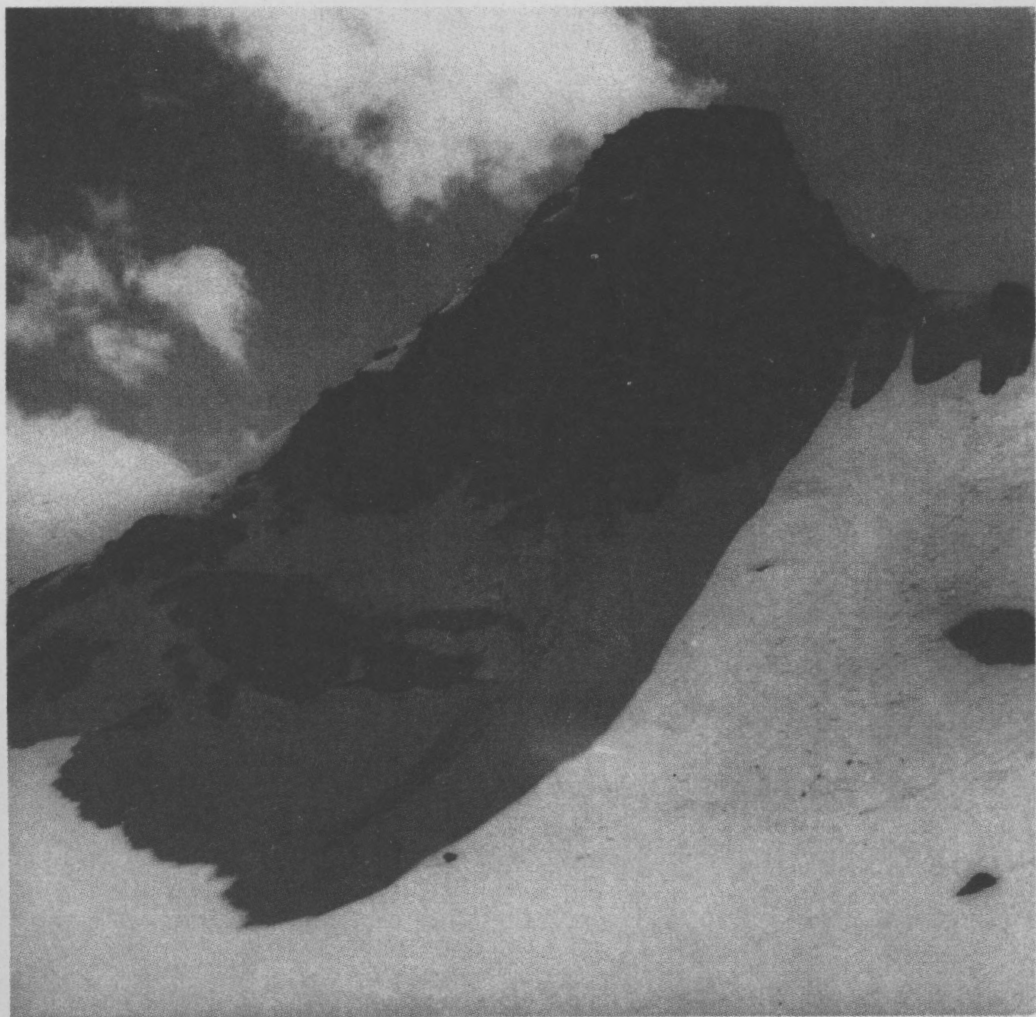
Критика на съвременния начинъ на животъ

Съвременниятъ животъ не познава този ритъмъ. Това е важната разлика между нашето битие и онова на прадедите ни. Животътъ сега протича равномерно и въ удобство, уреденъ и организиранъ и до най-малките си подробности . . . и въпреки всичко, той е все пакъ само една разкъсваща липса на покой. Надбъгващото се множество отъ ежедневни дреболии ни отнема възможността за пълна отмора и съ това заедно ни лишава отъ силата за върховни постижения.

Границитъ между день и нощъ сж отдавна заличени. Даже самитъ годишни

времена ние чувствуваме съвсемъ слабо. Нашиятъ животъ протича — както презъ лътото, така и презъ зимата — почти въ същата си форма. Културата на удобството, по-рано непозната, сега е заела всичко. Парното отопление и охладителнитъ инсталации замътватъ до голъма степенъ важнитъ задачи за регулирането на топлината на нашитъ кръвоносни съдове и мускули.

Даже голъмата чистота на днешното домакинство, отъ която вече, наистина, не можемъ да се откажемъ, има своитъ отрицателни страни. Защото, колкото по-често човкъкъ се поставя въ контактъ съ нечистотии, толкова по-лесно той се противопоставя на гнойни инфекции. Защи-

МАЛЪОВИЦА

снимка Д-ръ ИЛИЯ МИНОВЪ

тителните сили, които тукъ действуватъ, се нуждаятъ по този начинъ сѣщо отъ известна тренировка.

Вѣрно е, че човѣчеството никога не се е хранило толкова добре и толкова точно, както сега. Непрекѣснатото снабдяване на организма съ витамини доведе до ускоряване на растежа. По-рано презъ зимата винаги настѣпваше известно спиране на растенето — подобно на годишните прѣстени на дърветата — докато сега уголѣмяването е разпредѣлено много по-равномѣрно презъ цѣлата година. Даже и въ това отношение имаме едно затѣпяване въ първоначалния ригѣмъ. Че междувременно и нашата най-необходима храна — въздухътъ — се е промѣнила, е всеизвестно. Сигурно тукъ е отъ особено значение обстоятелството, че при повечето вещества, които сега така изобилно отпадатъ, при вжгленъ окисъ, бензинови и бензолъви пари и пр., се касае за разлагаеми материи, които — подобно на алкохола, етера и хлороформа, даже и въ най-малките си количества действуватъ върху ганглийните вѣзли на мозъка, безъ това въздействие винаги да достига до съзнанието.

Обаче по-важно отъ всички тѣзи наистина много важни промѣни въ начина на живота се явява пълното преобразуване на професионалния трудъ. Съвсемъ общо казано, това преобразуване се характеризира съ обстоятелството, че работата отъ напрегната, подчертано индивидуална, най-често самостоятелна, поради което и винаги почти творческа, се превърна въ една ежедневно повтаряща се верига на бездушни рѣчни действия. За по-висшите професии това се отнася почти толкова, колкото за работниците на движещата се лента. Отдавна вече човѣкъ престана да работи чрезъ самия себе за себе си. Той е станалъ пъленъ робъ на своите машини и пособия. Къмъ тѣй наречената „професия“ не съществуватъ вече никакви пълни вътрешни връзки. Сигурно заради това и въ всички почти области на човѣшкия животъ основните линии се чертаятъ сега не отъ призвани-

тъ за това специалисти, но отъ дилетанти Струпани въ тѣсни градове, действащи вече само като маса, освободени отъ голѣма частъ отговорности за личния си животъ, много хора сѣ загубили полета и въодушевлението си, които сѣ неизбѣжните стѣпала за едно по-висше развитие. Бродещъ по улиците на нашите градове, човѣкъ може ежедневно да изпита страшното видение на Лео Мадушка, комуто внезапно облѣчените кукли по витрините на модните магазини се сториха идентични съ бездушните човѣшки маски предъ стѣклото.

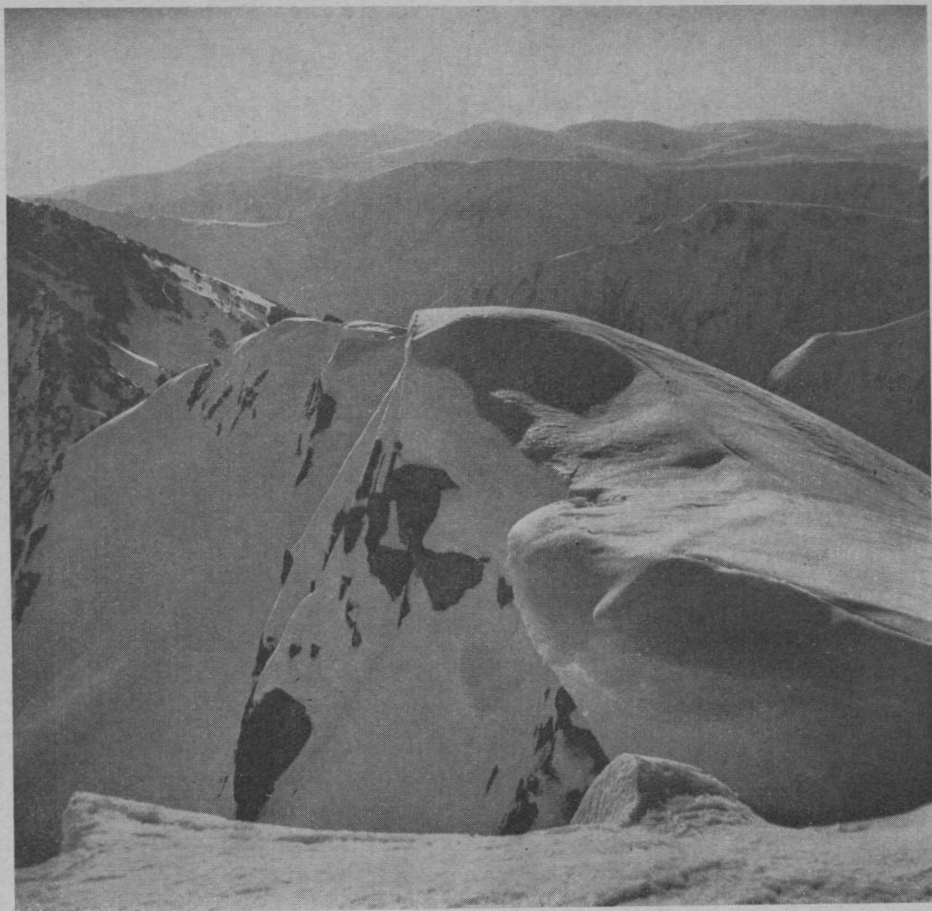
Може би човѣкъ ще успѣе да се нагоди къмъ този избранъ отъ самия него животъ. По какъвъ начинъ при това той ще трѣбва да се промѣни, ние не знаемъ. Сега живѣемъ въ преходно време. Въздействията на нашия стилъ на животъ върху насъ самите ние не познаваме. Дали ще се приспособимъ да понасяме новия животъ, безъ да претърпимъ вреди върху тѣлото и душата си, или сме попаднали на погрѣшенъ пътъ? Ние не знаемъ! За сега, въ всѣки случай, насъ ни гласкатъ старите инстинкти, тѣй да се каже, на собственъ рискъ и опасностъ да търсимъ личното постижение и индивидуалното преживяване. Единъ вътрешенъ гласъ ни предупреждава да развиваме толкова често, колкото е възможно, рамките на тоя начинъ на животъ, да напустнемъ замърсената и шумна атмосфера на голѣмия градъ, за да почувствуваме въ свободната природа корените на собствената си душа, да възстановимъ биологичните напрежения, безъ които, както ние вѣрваме, всѣкакъвъ продължителенъ животъ би замрѣлъ.

Даряващата сила на планините

Понятието за отпуската, което бѣше по-рано почти непознато, а преди всичко и това за спорта, които вече играятъ важна роля и въ публичния животъ, се развиха отъ стремежа да се разруши тѣснотата на днешното ежедневие. Въ всѣко спортно занимание човѣкъ трѣбва да открива известна реакция къмъ нашия промѣненъ начинъ на животъ. Въ

основата на различните спортни видове лежи същата причина, същият стремеж за уравновесяване на действията, обаче не всеки спорт еднакво изпълва своята задача. Подъ жгъла на зрение на разгледаните биологични зависимости даден спорт изглежда толкова по-це-

тъмъ. Гладъ и ситостъ, жегата и леденъ студъ, крайно напрежение и дълбоко спокойствие, самота и приятелство живеят тѣсно свързани. Тѣкмо това, което липсва на нашия съвремененъ животъ — противоположностите — се сблъскватъ тукъ непосредствено едно съ друго.

Рила — навеища на Трионитъ

Снимка д-ръ Илия Миновъ

ненъ, колкото той по-пълно може да ни изведе отъ ежедневиия животъ, колкото по-добре подпомага тѣлото и духа ни къмъ съвмѣстни висши постижения.

Алпинизмътъ, колкото и въ тѣсния смисълъ на думата да не е спортъ, стои тукъ на първо мѣсто. Животътъ въ планините има все още своя старъ, дивъ ри-

Даже климатичните колебания не сѣт никѣде така силни, както въ планините. Ледено студена може да бѣде нощта въ палатката, едва поносима жегата въ запазената отъ вѣтъра глетчерова падина. Ако тѣзи промѣни, които въ сѣщностъ представляватъ нормалния ежедневиенъ ритъмъ на времето, изискватъ отъ

насъ известни напрежения, какво остава за силнитѣ буреносни колебания въ температурата? И въпрѣки това, щомъ веднажъ нашитѣ рѣце и лица се свикнатъ на тѣхъ, колко незначителни неприятности могатъ тѣ да ни създадатъ! Въ къщи даже и отворениятъ прозорецъ

сокове на организма. Покрай вѣтъра, и необикновено силното облѣчване на слѣнцето сѣщо се възприема отъ тѣлото като приятно удоволствие. Облѣчването на кожата въпрочемъ стои въ тѣсна връзка не само съ толкова актуалната днесъ замѣна на витаминнитѣ материи, но то

Кадемлия

Снимка Ц. Цоневъ

или невинното въздушно течение ни причиняватъ хрема.

Особенно ценно възбуждане преживява въ планината и нашата кожа — органътъ, който ни осигурява не само срещу външни наранявания, но очевидно взема участие и въ образуването на онѣзи защитни сили, които лежатъ въ тѣлеснитѣ

се счита за отговорно много често и за промѣната на нашето настроение, която въ силна форма може да бѣде наблюдавана само следъ интензивно действие на лѣжитѣ и тогава се сравнява съ последствията на леко опияняване. (Като противоположни явления трѣбва да се считатъ нерадостнитѣ, депресивнитѣ настрое-

ния, отъ които страдатъ много хора презъ дългитѣ есенни, бедни отъ къмъ свѣтлина мѣсеци).

Настѣпването на редица важни явления за нагаждане на организма се предизвиква сѣщо и отъ намаляването на въздушното налягане при голѣмитѣ височини. При тѣзи случаи презъ нашитѣ дробове преминава много повече въздухъ, отколкото нормалното, презъ сърдцето — много повече кръвъ отъ обикновеното. Количеството на сърдечнитѣ удари се увеличава. Степенъта на оксѣтяването на кръвъта расте. Мускулитѣ на дишането се засилватъ. Презъ време на нашия животъ въ голѣмия градъ ние никога не използваме напълно капацитета на бѣлия си дробъ, докато сърдцето — поради психично обосновани неправилни отежнявания — страда прѣкомѣрно. Тукъ, въ планината, двата органа се свързватъ отново въ тѣсна хармонична дейность.

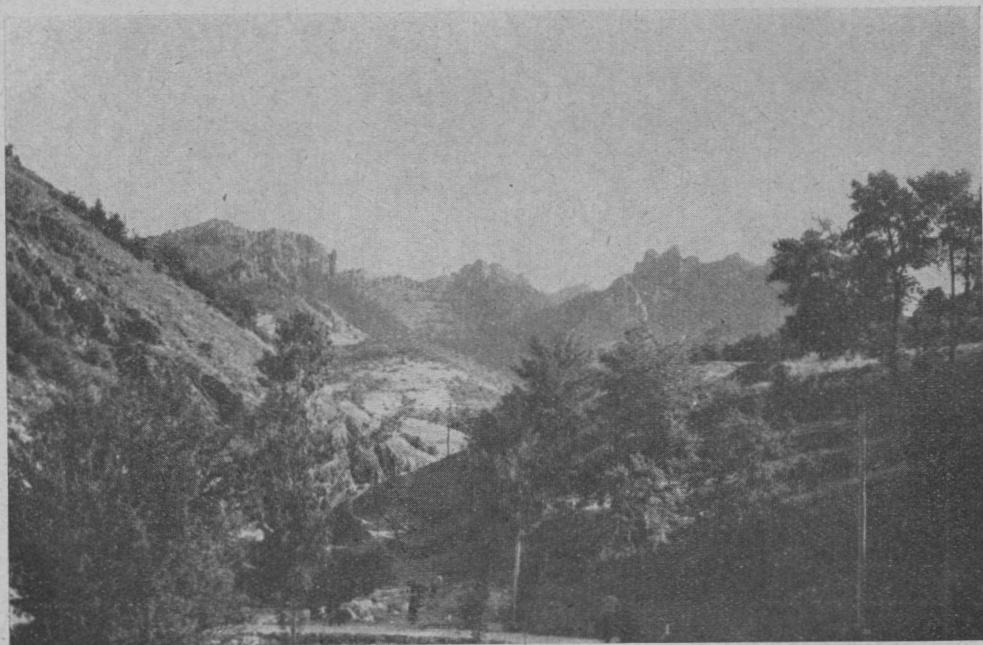
Не е възможно да се впускаме въ подробности. Приключвайки, искаме само да подчертаемъ още веднажъ, че възстановяването на функционалното взаимодействие на нашитѣ органи не означава само тѣлесно здраве, но че въ хармонията на соковетѣ лежи сѣщевременно най-важната предпоставка за душевното обновяване, което ние можемъ да придобиемъ чрезъ борбата ни съ планината.

Вжтрешното укрепяване и засилване на моралнитѣ сили изглеждатъ за истинския планински катерачъ най-ценния подарѣкъ на планината. Онова, което само природата ни дава въ това отношение, изпѣква тукъ особено силно: това е вжтрешното единство, единството, което живѣе въ планинската гледка, въ всѣко цвѣтенце въ всѣки камѣкъ.

Дали въ спокойствието на зората или въ вихъра на бурята, дали въ тъмната мъгла—която поглѣща форма и звукъ — или въ пладнешенъ часъ, когато всичко изглежда сковано въ слънцето, планината винаги си остава еднакво

хубава, тя винаги е все сѣщиятъ почтенъ противникъ, който не ни мами и когото ние само чрезъ надвишаващата сила на собственото постижение можемъ да спечелимъ и да направимъ съ това нашъ приятель. Искреностъта и мжжественостъта на тази борба действува освобождаващо. Нашата душа трѣбва да следва сѣщия дивъ ритѣмъ, комуто е подчинено и тѣлото ни. Всѣки знае колко много душевни и тѣлесни сили сѣ необходими при голѣми изкачвания. Всѣки, обаче, сѣщо познава часоветѣ на почивка въ хижата, кждето току що изпранитѣ дрехи и чорапи висятъ на вжжетъ и храненето и спането изведнажъ сѣ станали единствената работа на планинаря. Всѣки познава дългитѣ вечери въ заснѣжената хижа, когато следъ дневната тежка работа чайникътъ тихо пѣе и сѣдбовна философия изпѣлва нашитѣ мисли . . . Безкрайно малки изглеждатъ тогава грижитѣ на ежедневието. Тукъ вече ние не сме роби на объркващата верига отъ задължения и работа, тукъ се отдава най-сетне на нашата душа да вникне въ себе си, така както скулпторътъ се отдрѣпва нѣколко крачки назадъ отъ творението си, за да види въ него себе си — въ пълната си величина и образъ . . .

Но защо не е достатѣчно да приемемъ всички тѣзи факти направо такива, каквито сѣ? Защо трѣбва въобще да си изясняваме тѣхната зависимость? Защото не трѣбва да забравяме, че сами трѣбва да извоюваме планинското щастие. Защото ние трѣбва да се научимъ, че тѣкмо отказътъ ни отъ удобствата, забравата на начина на животъ въ градоветѣ ни създаватъ възможностьта да вземемъ участие въ планинската красота. Защото ние най-сетне трѣбва да научимъ, че не гладътъ и студътъ, не напреженията и трудноститѣ сѣ нашитѣ истински неприятели, а сѣщинската опасность за насъ, съгласно психо-физичната конструкция на организма ни, лежи въ удобното и безцвѣтно еднообразие на нашитѣ часове и дни.

Скали край Смолянъ

Снимка Й. Шнитеръ

ИЗЪ ЮГОИЗТОЧНИТЪ РОДОПИ

Йосифъ Шнитеръ

Когато говоримъ за Родопитѣ, като едно цѣлостно понятие за планина или група отъ планини, обикновено си представяме само това, което е до билото, но не и онова, което се намира южно отъ него. Когато говоримъ за „Западнитѣ Родопи“, или тъй наречения „Доспатъ“, представяме си нѣколкото десетки километра южно отъ Чепинското и Баташкото полета. Срѣднитѣ Родопи свършватъ за насъ обикновено „нѣкъде“ южно отъ Чепеларе, като за повечето туристи, а и за много българи, това „нѣкъде“ е много неопредѣлено и още по-неопредѣлено се прелива въ понятието „Бѣломорска Тракия“.

И трѣбва човѣкъ да премине Роженската седловина, да се спустне въ Устово и продължи следъ това още много десетки километра на югъ и югоизтокъ, за да се убеди, че не само Родопитѣ, „Южнитѣ Родопи“, не сж се свършили,

но не се е свършилъ и българскиятъ елементъ, който е тукъ може би по-запазенъ, по-чистъ отъ много други мѣста въ царството, защото е бивалъ по-изолиранъ отъ голѣмитѣ народности, военни и национални предвижвания и размѣствания. Може голѣми бедствия, войни, неурожаи въ полетата, заобикалящи Родопскитѣ планини, да сж накарали голѣма частъ отъ населението му да промѣни религията си, да замѣни православieto съ исляма, но не сж могли да покътнатъ даже неговата самобитна, чиста, старинна българска култура, чистия му звученъ български езикъ и български народности прояви. Въпрѣки Корана!

Отъ вѣкове се е говорило и говори български на югъ отъ Родопския гребенъ. Стари българи — майстори сж строили сгради, пѣтища, мостове, които могатъ да бждатъ гордостъ на българската техника и днесъ, стотици години

следъ построяването имъ, и които много пѣти неправилно се приписватъ като дѣла на римляни и турци.

Мостътъ на Арда при Сръдногорци (бивше Толѡклу), строенъ за конски и камилски кервани, издържа и днесъ спокойно камионни товари отъ по 8 тона, макаръ че пѣтищата, на които е служилъ, не сж били за такива товари. Мостътъ при Търнъ, на Устовската „Черна рѣка“, би могълъ да предизвика съ грациозната си форма завистта и на

отстъпватъ въ скалнитъ си форми на Доломититъ.

Нѣщо, което липсва тукъ, което се чувствува, когато се дойде отъ другата България, това сж пѣтищата. Тереннитъ условия тукъ сж много трудни, а съществуващитъ пѣтища правятъ пътуването често пѣти не само рисковано, но и невъзможно. Безъ всѣкаква настилка, съ сръдна широчина отъ 2 до 3 метра, минаващи надъ пропасти, въ сипеи, при най-малкия дѣждъ ставатъ опасни, а

Мостътъ край Устово

Сн. Й. Шнитеръ

най-прочутитъ италиански строители. Старинни кѣщи въ Устово, Смолянъ и другаде изъ този край говорятъ сжщо съ скромната си, но хубава линия за онази самобитна българска народна естетика, на която, за жалость, мнозина наши модернисти не знамъ защо обръщатъ грѣбъ.

И въ туристическо отношение Югоизточнитъ Родопи сж единъ много благодаренъ обектъ. Смолянскитъ скали съ своята дивна панорама отъ замъци, пропасти, обкичени съ иглолистни гори, обграждащи едно още непрочуто езеро, не

при снѣгъ непроходими. Тукъ именно се чувствува какво благо е желѣзницата, която, кѣдето и да мине, съ своята сигурность въ пътуването, съ благата, които донася и пренася, съ такта, който създава съ културата, спомага за цѣлостното издигане на областта, въ която минава ж. п. линия.

Липсватъ тукъ и училища, въпрѣки че много нѣщо е направено отъ освобождението на този край (1912 г.), но направеното е главно въ околийскитъ центрове, не и въ селата, кѣдето трѣбва най-много да се работи за приютяването

на тѣзи сънародници, отдѣлени, вследствие нѣкои заблуди на единъ религиозенъ фанатизъмъ, отъ богатствата на националната ни култура.

Не липсватъ млади ентузиасты, каквито сж, напр., единъ учителъ помакъ отъ с. Арда, завършилъ българска гимназия, български запасенъ подофицеръ, единъ учителъ отъ ловчанскитѣ села, понастоящемъ въ село Боево, Златоградско, и много други, но когато трѣбва да сѣятъ просвѣтата сами, изолирани далечъ, високо въ непристъпни чукари, отдѣлени напълно отъ всѣкаква култура, удобства, нормална човѣшка храна, единствени тѣ сами и като свѣтило на науката, и като представители на властъ, национална култура, на Бога и на Царя, заслужа-

ватъ по-голямъ материална и морална подкрепа. Училищата, въ които работятъ, трѣбва до едно да бждатъ представители на българския националенъ престижъ. Училища като това въ Боево, колкото и да е изолирано, стрѣмно, недостѣпно, не бива да съществуватъ.

Нека се откъсне отъ другаде въ България, нека другаде нѣкои нужди останатъ по-малко или по късно задоволени, но да помогнемъ на тѣзи труженицы за националното осъзнаване и приобщаване на отчужденитѣ отъ исляма българи въ Югоизточнитѣ Родопи да бждатъ една истинска бариера на българщината въ този край, тъй както и досега сж били бариера на чистия, хубавъ, запазенъ отъ всѣкакви чуждици български езикъ.

Мостътъ на р. Арда при с. Черногорци

Сн. Й. Шнитеръ

На път за Мусала

Снимка д-ръ Ил. Миновъ

БЪЛГАРСКИЯТЪ ТУРИЗЪМЪ

Д-ръ Иванъ Попивановъ

Българскиятъ туризъмъ като идейно движение е недѣлимо свързанъ съ идеята и организационна еволюция на Българския туристически съюзъ. Изминатитѣ 40 години бѣха достатѣчни, за да създадатъ отъ нѣкогашния любителски туристически клубъ единъ мощенъ туристически съюзъ и отъ тогавашната смѣтна любовъ къмъ природата — една сложна и задълбочена планинска идеология.

Може би не всички срѣди между българскитѣ туристи мислятъ еднакво относно методитѣ, практиката и идеята физиономия на своята организация. Може би още се спори и ще се спори върху нѣкои сжществени проблеми, които възникватъ въ процеси на нейната еволюция. Едно, обаче, е очевийно и важно: рѣдката преданность и безкористието, съ които всички служатъ на това културно дѣло.

Идейниятъ пътъ на българския туризъмъ е опредѣленъ и ясенъ. Той е

очертанъ отъ любовта на българскитѣ туристи къмъ безграничната свобода, която имъ даряватъ планинскитѣ простори; отъ любовта къмъ бѣлитѣ върхове на българскитѣ планини, които си оставатъ най-чуднитѣ видения въ душитѣ имъ; отъ любовта къмъ красотата и радостта, която се явява тѣхната последна жажда, когато си помислятъ и когато си спомнятъ, че сж човѣци . . .

Ето — по този пътъ вървятъ българскитѣ туристи — пътъ на духовно величие, творчество и красота! Но — не веднажъ — отстрани край този свѣтълъ пътъ сме чували да се шушука. Не веднажъ вдъхновениятъ поривъ на българскитѣ туристи къмъ свобода, творчество и духовно издигане е билъ смущаванъ отъ суетата и невежеството на самозванци хора. Тѣхнитѣ обиди и клеветничества никога не сж ни досѣгали и ние всѣкога сме вървѣли напредъ, съ пълната вѣра, че творейки нашето дѣло, ние творимъ новата култура на България.

Признаваме — ние никога не сме шумѣли съ речи и лозунги като тѣхнитѣ; никога не сме принизявали и свързвали името на България съ една словесна акробатика, задъ която може да има всичко друго, но не и едно чисто чувство. Затова и никога нѣма да трѣгнемъ по тѣхния пѣтъ, защото предъ насъ винаги сѣ били други пѣтища: величавитѣ върхове на българскитѣ планини, които ние стѣпка по стѣпка сме завладявали, тѣснитѣ пѣтеки на българскитѣ долини, които крачка по крачка сме пребрадили; просторѣтъ на българскитѣ равнини, който не веднажъ ни е омайвалъ и — всичката онази красота, за която ние никога не говоримъ, но която е винаги жива въ душитѣ ни . . . Съ всичко това сѣ свързани най-чиститѣ ни възторзи, най-свѣтлитѣ ни духовни празници, най-сметата ни любовъ!

Ето отде се ражда и нашето чувство къмъ българската земя, което ние сме опознали и обикнали не отъ лозунгитѣ за „любовъ къмъ родината“ — за губили често всѣкакъвъ смисълъ и значение отъ прѣкомѣрна употреба, нито отъ изхабенитѣ отъ употребление фрази за „родолюбие“ и „патриотизъмъ“ отъ устата на хора — „чужденци“ въ своята родина! Не — ние сме опознали и обикнали нашата земя всрѣдъ буритѣ по нейнитѣ върхове, всрѣдъ бѣлото опиянение въ нейнитѣ планини, подъ слънцето на нейнитѣ поляни и тишината на нейнитѣ гсри . . .

Така разбираме и така чувствуваме ние и затова сме убедени, че нашето **чисто и живо чувство** стои надъ всѣка словесна догматика и надъ всѣка суетна проповѣдь.

Изъ Рила

Снимка инж. Ж. Димовъ

ПЛАНИНАРСТВО и КАТЕРАЧЕСКА ТЕХНИКА

ОБРЖЧИ ЗА ХОДЕНЕ ПО СНЪГА

Георги К. Георгиев

Въ своя стремежъ да овладѣе природата и пространството, човѣкъ много отдавна, още въ тъмнитѣ и далечни времена на предисторията, се е добралъ инстинктивно до обувкитѣ за ходене по снѣга.

Обувкитѣ за ходене по снѣга сж се оформили въ две направления: 1) обржчи и 2) ски. Обржчитѣ биватъ два вида: I. кржгли и II. продълговати, овални, елипсовидни, наречени ракети.

Обржчитѣ сж най-старото съобщително срдство за ходене по снѣга. Суровиятъ и първобитенъ северенъ човѣкъ, загубенъ всрдѣ още по-суровата и дива природа, обсаденъ дълги месеци съ непроходимъ и дълбокъ снѣгъ, е трѣбвало да намѣри срдство, съ което да преодолѣе снѣга и се сношава съ другитѣ човѣци. Опитътъ му е подсказалъ, че поширокитѣ обувки по-трудно потъватъ въ снѣга. Плетениятъ сандалъ съ широка основа се е оказалъ удобенъ за движение по снѣга. По всѣка вѣроятностъ този по-широкъ плетенъ сандалъ е първобигната форма на обувкитѣ за ходене по снѣга. Отъ него постепенно се е стигнало до обржчитѣ.

Обржчитѣ датиратъ отъ дълбока древностъ. Появата имъ се крие въ предисторично време. Сигурно тѣ сж се появили въ всички части на севера и високитѣ

планини, където е живѣлъ предисторичниятъ човѣкъ. Създадени сж отъ нѣкаква стара, северна култура. Тази култура на „снѣжната обувка“ се срѣща и по на югъ въ Европа и Азия, именно по високитѣ имъ планински части.

Най-далечнитѣ предци на северния човѣкъ сж се движили само по снѣга. Тѣ създали първо обржчитѣ (кржгли и ракети). По-късно тѣ превъзмогнали страха и започнали да се движатъ по леда. Тогава сж и употребили дѣскитѣ за хлъзгане по него — създали сж скитѣ. Скитѣ сж по-късно явление, по-късно намѣрено срдство за ходене по снѣга и леда. Тѣхната примитивна форма трѣбва да се търси въ обржчитѣ. И тѣ сжщо сж създадени въ предисторическо време, защото заедно съ обржчитѣ сжществуватъ отъ незапомнени времена.

Има стари исторически данни за сжществуването на обржчи за ходене по снѣга въ северна Европа, северна Азия, Япония, Китай, Мала-Азия, Кавказъ, Персия, Северна Америка. Скитѣ сж били разпространени въ севернитѣ части на Стария свѣтъ, (северна Европа и Сибирь), по на югъ въ планинскитѣ страни (Швейцария, Германия) и въ Манджурия.

Днесъ обржчитѣ за ходене по снѣга (кржгли и продълговати — ракети) сжществуватъ въ Северна и Срдна Европа

(Северна Русия, Норвегия, Швеция, Финландия, Полша), Кавказъ, Канада. Въ Канада иматъ широко разпространение ракетитѣ. Употрѣбватъ се за пѣтуване и ловъ отъ ескимоситѣ, индийцитѣ и преселниците-европейци. Прочутитѣ канадски ловци на звѣрове съ скѣпи кожи употребяватъ ракети. Обрѣчи има още въ и около Алпигѣ, Босна, Херцеговина, Черна гора, Словенско (наричатъ ги „криле“). Срѣщатъ се рѣдко и въ Сърбия.

Въ низкитѣ части на България снѣго-валежитѣ сѣ слаби и недълготрайни. Обаче по високитѣ планини падатъ голѣми снѣгове. Дебели снѣгове, които траятъ дълго време има въ Рила, Пиринъ, Родопитѣ и Ст. планина. За Рила и Пиринъ първитѣ снѣгове падатъ въ края на септемврий, а последнитѣ къмъ срѣдата и края на юний. Зимата е дълга 7-8 месеца. На връхъ Мусала и хижа Мусала зимата трае до юний. Пишещиятъ е измѣрвалъ презъ февруарий 1935 г. надъ 3 метра дебелъ снѣгъ въ срѣдния Пиринъ. И въ Родопитѣ падатъ дебели снѣгове. Въ първитѣ месеци на 1935 г. падна такъвъ дебелъ снѣгъ въ Доспатъ (Западнитѣ Родопи), че изпочупи и унищожи $\frac{1}{3}$ отъ иглолистнитѣ гори. Така наречениятъ Снѣголомъ.

Тъкмо този дълбокъ и продължителенъ снѣгъ по високитѣ планини, който слѣдва за дълго време селищата и особено кошаритѣ, е извикалъ появата и у насъ на обувкитѣ за ходене по снѣга.

У насъ, въ България сѣ се появили обрѣчи за ходене по снѣга. За създаване на ски не е имало условия. Нашиятъ народъ познава само обрѣчитѣ. Макаръ че днесъ скитѣ иматъ широко разпространение у насъ, тѣ, обаче, не сѣ народно сръдство за сношение, не сѣ отъ бита на народа ни. Тѣ сѣ пренесени отъ алпийскитѣ и севернитѣ страни въ последнитѣ 15-20 години. И все още не се използватъ отъ населението за негови насѣщни нужди, а оставатъ само като сръдство за спортъ. Тѣ, въ сѣщностъ, сѣ обувки за плъзгане. Презъ течение на вѣко-

ветѣ нашиятъ народъ е създадалъ само обрѣчитѣ. Тѣ сѣ създадени въ Пиринъ и въ Срѣдни и Западни Родопи.

Обрѣчътъ у насъ е много стариненъ. Той се е създадалъ на мѣстна почва. Мѣстнитѣ условия сѣ наложили своя отпечатъкъ върху направата му. Той е истинско народно изобретение. Остава откритъ въпросътъ, кѣде се е появилъ най-напредъ: въ Родопитѣ или въ Пиринъ?

За сега у насъ се употребяватъ (или само сѣ познати) обрѣчи въ следнитѣ мѣста:

Родопи. Споредъ А. Сп. Разбойниковъ¹⁾ ги има въ Асеновградска околия (с. Манастиръ и общината Лѣкавица), Ардинска (с. Давидково и селата въ общината му), Смолянска околия (с. Дерекъой). Споредъ сѣщия авторъ, обрѣчитѣ въ изброенитѣ селища носятъ името жейгари (ед. ч. жейгаръ). Той съпоставя жейгара съ снѣжната обувка отъ Кавказката планинска областъ. Направени сѣ отъ върви и букови прѣчки (обрѣчи) дебели 2-3 см., съ диаметръ 30-40 см. Употрѣбватъ се за сношаване съ околнитѣ селища и кошари, за дърва, за набавяне храна и за ловъ.

Освенъ въ посоченитѣ отъ А. Сп. Разбойниковъ селища, въ Родопитѣ се употребяватъ обрѣчи още въ Златоградско — с. Шумнатица и околнитѣ му села. Носятъ името вързоноги. Употрѣбватъ се отъ помацитѣ за ловъ.

Обрѣчи подъ името чайгари се употребяватъ отъ жителитѣ на с. Сърница (Шабанли) — Девинско и отъ ловцитѣ по-рано въ с. Плетѣна — Неврокопско. Въ тѣзи селища ги правятъ отъ върви и прѣчки отъ леска, елха и др. Въ с. Доленъ — Неврокопско, ловцитѣ употребяватъ обрѣчи подъ името таркалетъ. Правятъ ги отъ върви и върбови клони.

Пиринъ. Въ областъта на тази планина обрѣчитѣ иматъ голѣмо разпространение. Употрѣбватъ се въ Банско и До-

1) Обувки за ходене по снѣга — сп. Просвѣта, год. I, кн. 3, стр. 290-296.

бринаше, (Разложко), с. с. Обидимъ, Крѣменъ, Брѣзница, Кърница, Лъжница, Добротиново; Тѣшево (Неврокопско) и въ Св. Врачка околия. Въ Банско, Добринище, Обидимъ и Кременъ ги наричатъ напутила. Литературно напъттила, отъ путь — пътъ. Въ другитъ села на Неврокопско и Св. Врачко носятъ името кулаци.

Обржчитъ въ Пиринъ сж кржгли и продълговати (ракети). Днесъ ги употребяватъ козаритъ, ловцитъ и работниците — дървари, а нѣкога сж били употребявани и отъ комититъ.

Рила. Споредъ А. Сп. Разбойниковъ (по данни отъ Хр. Вакарелски), обржчи се употребяватъ и въ Рила, кждето ги пренесли ловцитъ при двореца Ситняково отъ Банско (напутила), а отъ тѣхъ ги възприели селянитъ въ селата Искровецъ, Самоковско.

Споредъ Хр. Вакарелски²⁾ ловцитъ въ южна Странджа, която се намира въ турска територия, употребявали кржгли и продълговати обржчи, приплетени съ върви или осукани парцали.

— — — — —
Следъ тѣзи кратки исторически и географски бележки за обржчитъ, нека видимъ какво практическо значение иматъ тѣ за насъ туриститъ.

Сега, когато множество скиори бродятъ изъ заснѣжена България, въпросътъ за обржчитъ е наремененъ. Отъ личенъ опитъ идвамъ до убеждението, че обржчитъ се явяватъ една необходимостъ за бродене зиме изъ нашитъ планини. Особено пѣкъ сж нуждни за Пиринъ — тази стрѣмна и труднопроходима планина. Теренътъ на тази планина затруднява ходенето изъ нея съ ски. Нужно е да се комбинира пѣтуването изъ нея съ напутила и ски. Зиме човѣкъ спокойно може да се изкачи на Елъ-тепе отъ южната му страна съ обржчи.

Цельта на скромната ми статия е да се популяризиратъ обржчитъ, да се въ-

ведатъ въ по-широко употребление между скиоритъ и туриститъ. Мисля, че тѣ биха улеснили туриститъ и скиоритъ зиме. Обржчитъ трѣбва да станатъ едно ново сръдство за овладяване високитъ ни планини. Да станатъ едно допълнение на скитъ. Тѣ биха улеснили скиоритъ при изкачването нагоре. Изкачването нагоре по планината, особено при голѣми стрѣмнини, може да стане безопасно, спокойно и леко съ обржчитъ. Следъ изкачването, тѣ лесно се свалятъ и тогава могатъ да се употребяватъ скитъ. Обржчитъ сж леки, до 1½ кгр. двата. Леко се носятъ на краката, а после не прѣчатъ следъ употребяването имъ. Могатъ да се привържатъ за раницата или да се сложатъ въ нея.

Обржчитъ могатъ да се набавятъ въ всѣко време отъ Банско. Струватъ 30-40 лева двата.

А и всѣки може да си направи такива по приложената скица. Скицата е точно копие на напутила отъ Банско — пирински обржчъ.

Обржчътъ е дръновъ, дебелъ 1½ см., съ диаметъръ 30—35 см. Дръновитъ обржчъ сж по-жилави и здрави. Обржчътъ се свързва съ телъ или канапъ и вътре се преплита съ обикновени кълчища, конопени върви (сиджими), които се продаватъ въ всѣки колониаленъ магазинъ. По скицата лесно може да се направи плетката. Връвта, която служи за плетене, трѣбва да бжде по-дълга, та като се оплете обржчътъ, да остане отъ връвта около 1—1½ метра. Съ тази връвь се вързва обржчътъ за стѣпалото и се уви-ва около крака.

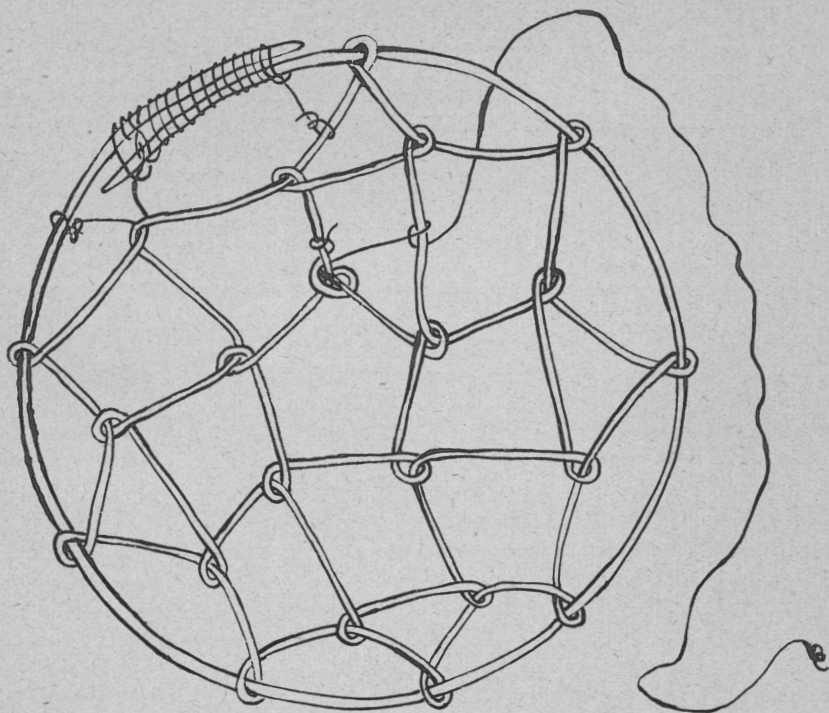
Употребяването на обржчитъ става по следния начинъ. Стѣпалото заедно съ обувката (кракътъ) се поставя върху плетката (стѣпва се върху плетката) на обржча. Съ свободната връвь се кръстосва нѣколко пѣти отпредъ и отзадъ стѣпалото, като връвта се промушва презъ плетката. Затѣга се добре стѣпалото въ плетката и останалата частъ отъ свободната връвь се извива нѣколко пѣти около пищела. По този начинъ обржчътъ се

²⁾ „Битъ на тракийскитъ и малоазиатскитъ българи“, 1935 г., стр. 265.

прилепва, привързва здраво към стъпалото на крака. Сжщото се прави и съ другия кракът. Съ така привързанитъ о краката обржчи човѣкъ може да ходи спокойно по най-дълбокия снѣгъ и по най-стрѣмнитъ мѣста безъ да потѣва. Въ началото има едно неудобство: трѣбва да се ходи разкрасено, защото се уд-

удобно е да се правятъ обржчи отъ дрѣнъ и да се изплитатъ съ медна телъ, като се привърже къмъ обржча 1-1½ м. връвъ за прикрепване на обржча къмъ крака.

Обржитѣ могатъ да обслужватъ не само скиоритѣ. Тѣ ще намѣрятъ широко употреѣбление и въ войската при зимнитѣ

Обржчъ отъ Банско

рятъ обржитѣ въ краката, но съ това се свиква скоро.

За предпочитане е обржитѣ да бждатъ продълговати, елипсовидни (ракети) — движението тогава е по-свободно. Въмѣсто съ върви, обржчътъ може да се оплете вжтре съ ремъчки (кожа), както при щекитѣ на скитѣ. Но кожата (ремъчкитѣ) изгнива лесно и се кжса. Напоследъкъ въ Банско употреѣбватъ вмѣсто върви медна телъ за плетката. Тя не ржждясва и е по-здрава, не се кжса. Въ такъвъ случай плетката трѣбва да бжде по-ситна. Най-

планински походи. Въ това направление вече сж правени опити. Презъ февруарий 1934 година частъ отъ Разложкия гарнизонъ направи зименъ походъ до Самоковъ презъ Рила (Мусала). Много отъ войницитѣ употреѣбиха напутила презъ планината.

Обржитѣ биха послужили много и на художницитѣ пейзажисти. Създава имъ се възможность да се изкачватъ свободно и спокойно по най-високитѣ върхове зиме, безъ да заангажирватъ ржцетѣ си. (Презъ мартъ 1934 г. художникътъ П. Францалийски посети съ такива обрж-

чи хижа Дамяница (Пиринъ) и се изкачва съ тѣхъ на Тодоринъ връхъ).

Голѣмо значение биха имали обрѣчитѣ и за ловцитѣ по цѣла България.

За туриститѣ и любителитѣ нескиори обрѣчитѣ сѣ благодатъ. Тѣ имъ даватъ възможность безъ ски, евшино, леко и безопасно да правятъ зимни излети по всички планини и върхове. Съ тѣхъ може да се изкачи спокойно и безопасно зиме и най-високиятъ и опасенъ връхъ. Съ такива обрѣчи (напутила) пишещиятъ прехвърли заснѣжения Пиринъ отъ Неврокопъ до Банско за 2 дена въ началото на 1934 г., изкачва се два пѣти на Тодоринъ връхъ и нѣколко пѣти по Срѣдния Пиринъ надъ Неврокопъ. На нескиоритѣ туристи, любители на зимната природа, препорѣчваме обрѣчитѣ най-горещо.

Зимната красота на високитѣ ни планини не се поддава на описание. Зиме планинитѣ притежаватъ чаръ и обаяние, които оставятъ неизличими следи. Тѣ сѣ

неадминзати по красотата. Особено пѣкъ Рила, Пиринъ и Родопитѣ. Зиме тѣ сѣ приказни.

Само който е скиталъ зиме изъ тѣхъ знае това. Той знае и какво разочарование е изпитвалъ, когато после ходи изъ тѣзи планини лѣте. Следъ това лѣте тѣ му се виждатъ жалки, безинтересни, бледи. Разликата между зимната и лѣтна красота на планинитѣ е огромна.

Рила, Пиринъ и Родопитѣ зиме! Това е безумно опиянение, висша хармония. Това е сврѣхкрасота!

И сега планинитѣ сѣ разтворили недрата си, шѣпнатъ зимнитѣ си приказки . . . мамятъ сѣ най-сѣкровенитѣ си тайни. Висока зимна България трѣбва да бѣде завладѣна. Трѣбва да се почувствува бѣлата магия на планинитѣ, да се напълнятъ душитѣ съ тѣхната висша хармония и сврѣхкрасота. Едно отъ срѣдствата, съ които хилядитѣ туристи и любители нескиори ще постигнатъ това, сѣ обрѣчитѣ.

Връхъ Казбекъ

ВЕСТИ ОТЪ ЧУЖБИНА

Казбекъ е най-източниятъ петхилядникъ на Кавказъ. Кавказкитъ планини, които до преди нѣколко години бѣха сравнително малко известни въ туристическо-планинарско отношение, сега, следъ организираното масово изкачване на сѣщитъ отъ страна на съветскитъ алпинисти и по-специално отъ цѣли, обучавани нарочно за целта, военни команди, почнаха да привличатъ вниманието на все по-голѣмъ брой любители на високопланинския свѣтъ.

Германската хималайска експедиция 1939 година. Обявяването на войната между Германия, отъ една страна, и Англия и Франция, отъ друга, завари Германската хималайска експедиция 1939 год., за която писахме въ миналата 9-10 книжка на списанието, въ предѣлитъ на Индия. Както съобщиха своевременно нашитъ ежедневни вестници, членоветъ на експедицията сж били арестувани отъ

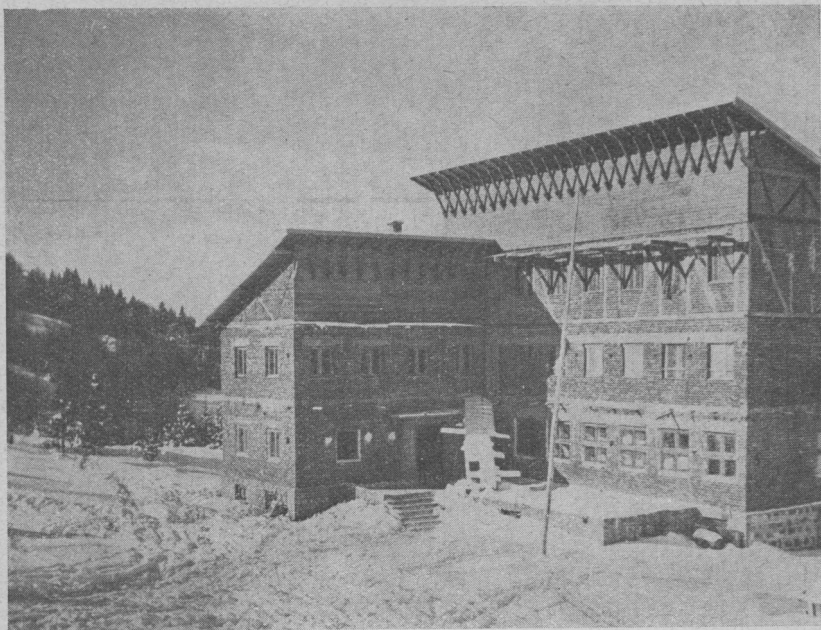
английскитъ власти и отведени въ концентрационенъ лагеръ. Последницитъ на войната изглежда, че трѣбваше да бждатъ понесени и отъ участницитъ въ едно голѣмо културно-планинарско дѣло, каквото представлява горната експедиция.

Чрезъ планината за отечеството.

Подъ това заглавие председателятъ на Френския алпийски клубъ е отпратилъ апелъ до членоветъ на клуба, които се намиратъ на фронта, да изпълнятъ дълга си къмъ отечеството. Въ този апелъ, между другото, се казва: „Дълбоко привързани въ дни на миръ къмъ благородния гордъ девизъ на нашето сдружение, вие днесъ сте поставени въ извънредна служба на скжпото ни отечество, която ще изпълните до крайната граница на Вашитъ сили, до последна капка кръвъ, до висша всеотдайност, ако е необходимо, за да победимъ“.

(Изъ „Ла Монтанъ“, бр. 10)

СЪЮЗНО ТВОРЧЕСТВО

Една от най-важните туристически и културни задачи, които си постави Софийското железничарско туристическо дружество след влизането си като клон на БТС, бѣ пострѣйката на хижа въ Витоша.

За да засвидетелствува предаността си къмъ дѣлото на българския туризъмъ, миналото лѣто то започна пострѣйката на хижата, която ще бѣде завършена презъ настоящата година. Пострѣйката е триетажна, като не се смѣта приземниятъ етажъ, и има 25 отдѣлни стаи съ по 2, 3

и 4 легла, общи спални — поотдѣлно за мъже и жени, салонъ и трапезария. Въ хижата е прокарано електрическо освѣтление, а презъ строителния сезонъ ще се прокара водопроводъ и направи алпинеумъ. Следъ окончателното ѝ довършване, тя ще има богати възможности да дава подслонъ на голѣмо число български железничари и моряци, които следъ тежката работа ще намѣрятъ въ нея пълненъ отдохъ на чистъ въздухъ и слънце, срѣдъ хубавата природа на Витоша.

СЪЮЗЕНЪ ЖИВОТЪ

На отправениятъ Му честитки по случай рождения день, Н. В. Царьтъ благовѣли да отговори съ следната телеграма на председателя на БТС:

„Благодаря сърдечно Вамъ и на всички членове на Съюза за любезниятъ честитки и пожелания, които Ми изпращате за рождения Ми день,

Царьтъ“

Въ Омортагъ е основано ново туристическо дружество „Сакаръ-Балканъ“, което Централното настоятелство е приело за клонъ на Съюза.

Настоятелството на клона се е конституирало въ следния съставъ: председа-

тель Симеонъ К. Халачевъ, подпредседатель Рачо Д. Русчевъ; секретаръ М. Харалановъ Пѣйчевъ, касиеръ Симеонъ М. Дражевъ, дом.-библиотекаръ Н. Г. Костовъ; съветници: Ненка Ив. Борсукова, Д. В. Русевъ, П. Д. Бакърджиевъ; контролна комисия: Н. Г. Караджовъ, Черньо Г. Черневъ, Дим. П. Кулевъ и Дешка И. Иванова.

*

Въ неотколешниятъ избори за XXV обикновено Народно събрание сѣ били избрани за народни представители следнитъ настоящи и бивши туристически дейци: д-ръ Божко Ковачевски — София, подпредседателъ на Централното настоя-

телство на БТС, архитектъ П. Дограмаджиев, председател на клона въ Враца, М. Сакарски — председател на клона въ Харманлий, Димитъръ Пешевъ, Лазаръ Поповъ, д-ръ Никола Минковъ, Иванъ Батембергски и др.

*

Въ резултатъ на постъпките, направени отъ Централното настоятелство на Българския туристически съюзъ, Главната дирекция на Българските държавни желѣзници и пристанища е разрешила на Съюза да издава на свои членове, когато пътуватъ въ група отъ петъ души най-малко, увѣрения за намалено пътуване, обр. 16. Разрешението се дава съ окръжно № III—231—40, отъ 24 януарий т. г. Този номеръ задължително се вписва въ издаденото увѣрение за 30% намаление при пътуването.

*

Централното настоятелство разполага съ кжсометражния филмъ „Зима въ Германия“, съ туристически и скиорски сюжети. То същевременно може да набави отъ Министерството на просвѣщението още единъ филмъ: „Планинско катерачество въ Германия“. Двата филма, проектирането на които трае наедно около половинъ часъ, сж удобни за забавната частъ на вечеринките. Ония клонове, които желаятъ да ги получатъ, да ни съобщаватъ своевременно за това.

*

Въ с. Златарица, еленско, е образуванъ новъ клонъ. Дружеството, наименувано „Студенецъ“, е означавало първите стъпки на своята дейность съ изнасянето на една литературно-музи-

кална вечеръ и представянето на една пиеска, посетени масово и приети отъ присѣстващите съ бурни одобрения. Този първи успѣхъ на златаришките туристи е укрепилъ вѣрата имъ въ преуспѣването на туристическото дѣло въ тяхното селище и имъ е далъ нови сили за ентузиасизирана дейность въ бъдеще.

Настоятелството на клона се е конституирало, както следва: председателъ Юрданъ М. Памукчиевъ, подпредседателъ Стефанъ Д. Димовъ, секретаръ-касиеръ Стефанъ Ст. Мариновъ; съветници: Н. И. Чолаковъ, Ил. Палевъ, Йорд. Т. Черневъ; контролна комисиия: Ал. Ал. Сиравковъ, В. Я. Винчевъ, Л. М. Чакъровъ.

*

Въ Котелъ е образуванъ новъ клонъ отъ Съюза — „Горски пътникъ“. Ентузиазмътъ при учредяването му, както и многобройността на неговите основатели даватъ основание да се предвиди, че новообразуваниятъ клонъ ще бжде единъ отъ най-жизнените членове на БТС. Обстоятелството, че за неговъ председател е избранъ г. Христо Георгиевъ Арnaudовъ, кметъ на Котелъ, познатъ съ своята енергия и организационенъ похватъ, осигуряватъ на новите труженици въ полето на туризма здрави и плодотворни стъпки още въ началото. Останалите членове на настоятелството сж се конституирали, както следва: секретаръ Сотиръ Рафаиловъ Христовъ; Д. В. Бяновъ, Ат. Т. Добревъ, З. Т. Рандевъ, Н. В. Николовъ, П. И. Апиковъ; контр. комисиия: Р. В. Андоновъ, А. Ц. Андоновъ, П. Х. Колибарова; В. П. Калиферовъ, П. Л. Дончевъ.

КЛОНОВЪ ЖИВОТЪ

На 1 февруарий т. г. клонътъ „Алеко Константиновъ“ е уредилъ сказка на тема: „Опасностите въ планината“. Предъ многобройните слушатели сказкиятъ — д-ръ Пѣйо Пѣевъ, председател на сжщия клонъ — е разгледалъ съ вещина този злокобенъ въпросъ, изтъквайки възможните опасности, на които е изложенъ любителътъ на планинския свѣтъ.

*

Весела Алекова вечеръ въ Златоградъ е уредилъ въ салона на читалището презъ януарий т. г. мѣстниятъ клонъ на БТС „Ручей“. Това е първото обществено-културно проявление на младото туристическо дружество, което твори дѣлото на българския туризъмъ въ този отдалеченъ край. За дѣлото на голѣмия български писателъ и родоначалникъ на туризма

Алеко Константиновъ е говорилъ Райчо Даскаловъ. Последвали възпроизвеждания на незабравимите Алекови разкази и фейлетони, както и други литературно-музикални номера. Безплатниятъ входъ е далъ още по-народенъ характеръ на културно-просвѣтното събитие въ този градъ, беденъ откъмъ духовни прояви.

*

По случай 40-годишнината на Съюза, русенскиятъ клонъ „Приста“ е провъгласилъ за почетни членове на клона следните членове-основатели, които съ многогодишната си дейность сж допринесли за издигането на последния до степенъта на единъ отъ първите клонове на БТС: Константинъ Назъровъ, Константинъ Димитровъ, Пенчо Цачевъ, Мара Хранкова и Тошка Старцева.

РЕДАКЦИОННИ ВЕСТИ И БЕЛЕЖКИ

При Министерството на народното просвещение заседава от няколко месеца нарочна комисия, с задача да изработи законопроект за организиране на младежта. Тази комисия, в чийто състав влизат, освен служебните лица, и представители на известен брой организации по физическо възпитание, според съобщения в пресата, е вече привършила работата си. Тя е изработила проекта на споменатия закон, който е бил приет на последното й заседание под председателството на М-ръ-председателя и Министра на народното просвещение г. професоръ Б. Филовъ и сега предстои да бъде препратенъ за одобрение отъ Министерския съветъ.

*

Въ салона Аксаковъ е открита през настоящия месец февруарий акварелната изложба на голѣмия български художникъ и приятелъ на планинитъ Константинъ Щъркеловъ. Изкуството на Щъркелова е добре познато на туристическите срѣди у насъ и едвали е необходимо да се пише още нѣщо за неговия чаръ и красота. Щъркеловъ си остава у насъ най-добриятъ акварелистъ-художникъ на българската природа и неговата настояща изложба бихме могли да опредѣлимъ само съ думитъ: Царство на багри и планински блѣнове.

Ние поздравяме туриста Щъркеловъ за голѣмия му успѣхъ и му пожелаваме нсво творчество и новъ напредѣкъ.

*

По инициативата на Централното настоятелство, на 15.І. т.г. въ съюзната канцелария се състоя конференция на Планинската спасителна служба, въ която

взеха участие представители отъ всички сродни организации. На конференцията сж били обсъдени множество въпроси, намиращи се въ връзка съ организирането на спасителното дѣло въ планината.

*

Наскоро излѣзоха отъ печатъ, като отдѣлна книжка, споменитъ на Екатерина проф. Ем. Иванова за „Алеко Константиновъ въ семейна и роднинска срѣда“. Книгата има 48 страници, струва 15 лева, но се доставя отъ Централното настоятелство на клоноветъ само срещу 8 лева. Ценността на тази творба се състои въ това, че авторката ни дава характернитъ черти на Алеко въ най-интимна срѣда, гдето пълно и искрено се показватъ и най-сърковенитъ човѣшки качества. Досега Алеко ни бѣше познатъ само като общественикъ. Чрезъ споменитъ на г-жа проф. Иванова ние го опознаваме и като човѣкъ, безъ отъ това нашиятъ любимецъ и патронъ да изгуби нѣщо отъ свѣтлината на своя ореолъ. Напротивъ неговото човѣшко благородство и честностъ, изтъкнати въ „Споменитъ, допълватъ обаянието му на общественикъ. Въ прѣки че въ „Български туристъ“ доста отъ организираниитъ туристи имаха възможността да се запознаятъ съ голѣма частъ отъ тѣзи спомени, ние препоръчваме на съюзнитъ клонове тази единствена по рода си книга.

*

Нашиятъ добръ сътрудникъ Найдентъ Памукчиевъ ще изнесе на 8. мартъ т. г. въ 12.30 часа радио-сказка на тема: „Защита на природата“. Сжщата сказка излѣзе като самостоятелна статия въ бр. 1 на списанието.

КНИЖНИНА

Езерата на Пиринъ планина — Георги К. Георгиевъ. Известия на Българското географско д-во. Кн. VI. 1938.

Асистентътъ по география при Университета г. Георгиевъ въ тази студия дава описание на всички пирински езера. Въ увода си той прави кратъкъ прегледъ върху работитъ на други автори, които сж засегнали нѣкои пирински езера. Той описва езерата въ топографски редъ, първомъ тия въ цирковетъ на североизточния склонъ, после тия отъ югозападния и най-после се разглеждатъ отдѣлитъ езера. Тия „планински очи“ той ги изчислява общо на 160 езера и езерца. Има и 33 временни езерца. Това сж езера, които въ влажни и хладни години се псаявяватъ, за да пресъхнатъ въ сухи и

топли години. А освенъ тѣхъ въ Пиринъ се намиратъ и голѣми брой нѣкогашни (бивши) езера, които сега сж разтлечени и обърнати въ мочурища.

Сведенията за размѣритъ на пиринскитъ езера сж приблизителни: голѣмината имъ, дълбочината и надморското равнище не сж правени съ инструменти. Както бележи и самъ авторътъ на студията, всестранното и пълно проучване на пиринскитъ езера изисква упоритъ и нравешки трудъ не на единъ ученъ. Пиринскитъ езера — поезията, красотата на най-величествената и дивна българска планина — чакатъ своитъ изследвачи: географи, геолози и хидробиолози. Тѣ чакатъ своя художникъ, чакатъ и своя поетъ.

Д-ръ Хр. Пиперовъ

Избрани планинарски описания, оргъ Янко Млакаръ — т. III. Издание на Словенското планинарско дружество, Любляна, 1939, стр. 288.

Следъ издаването на предишнитъ два тома отъ планинарски разкази, Словенското планинарско дружество ни поднася сега третия томъ отъ сжщитъ, чийто авторъ е пакъ познатиятъ отличенъ планинаръ и разказвачъ Янко Млакаръ. Описанията, които представляватъ отдѣлни откъслечи и впечатления отъ едно пътуване въ Швейцария, сж написани на чудесенъ увличащъ езикъ и сж отъ интересъ не само за поклонниците на природата, но и за всѣки любителъ на художествената литература.

Ние поздравяме нашитъ словенски приятели-планинари за издаването на този томъ отъ хубавитъ описания на Млакаръ не само за изисканата външностъ на книгата и нейното издържано въ всѣко отношение съдържание, но и защото считаме, че начинания отъ подобно естество сж общъ успѣхъ на планинарското движение. Трѣбва да признаемъ, че и въ това отношение словенскитъ планинари сж ни далечъ надминали.

Д-ръ А. П.

Йор. В. Богдаръ е отпечаталъ и разпространява второ издание отъ книгата си „По Синитъ камъни“. Подобрена технически, допълнена съ други, непечатани материали за романтичния роденъ Балканъ, новата му книга идва да задоволи нарастналия напоследъкъ интересъ къмъ неговитъ прелести.

НАШИ ПОКОЙНИЦИ

+ ГОШО СТОИМЕНОВЪ

Гордата и могъща Рила, загърната въ своя бѣлъ плащъ, и този пътъ посрещна Гошо топло и нѣжно. Съ силата на необятната си красота тя разлѣ предъ жадния му взоръ своя чаръ. Мощно планинско „ехо“ . . . се изтрѣгна отъ гърдитъ му; той зовѣше приятелитъ си; които бѣхъ останали назадъ. Но това „ехо“ . . . което победи Мальовишката стена, това „ехо“ . . . Рила искаше да запази за себе си. Протегна ръка и приюти въ своитъ недра любимия на всички планинари Гошо. Той обичаше планината, пазѣше я като светиня въ душата си, радваше ѝ се, тъй както младенецъ се радва на своята майка. Планината бѣ за него изворъ не само на красота, но тя го упоиваше и привличаше съ своето съвършенство и простота. Въ шепота на листата и кло-

Постъпили книги и списания
Училищенъ прегледъ, издание на Министерството на народното просвѣщение. Год. XXXVIII, кн. 10, декемврий 1939.

Лесовѣдна мисль, органъ на дружеството на лесовѣдитъ въ България, год. VIII, кн. 5-6, септемврий-декемврий 1939.

Читалище, органъ на Върховния читалищенъ съюзъ, год. XVIII, кн. 9-10, 1939.

Отецъ Паисий, редактира комитетъ, уредникъ Г. Константиновъ. Год. XII, кн. 10, 1939.

Природа, редактира комитетъ. Год. XI, кн. 5, януарий 1940.

Geografski vestnik, бюлетинъ на Географското дружество въ Любляна, год. XV, кн. 1-4, 1939.

Hrvatski vestnik, органъ на Хърватското планинарско дружество въ Загребъ, год. XXXV, кн. 12, декемврий 1939.

Jugoslavija, органъ на официалното бюро „Пѣтникъ“ въ Югославия, октомврий — ноемврий — декемврий 1940.

Turistak Lapja, год. 52, кн. 1, януарий 1940.

Horolezec, органъ на Чехския алпийски клубъ, год. VI, бр. 4, 1939.

Planinski vestnik, органъ на Словенското планинско дружество, Любляна. Бр. 1, януарий 1940.

Mitteilungen des Deutschen Alpenvereins, органъ на Германския планинарски съюзъ. Кн. 4, януарий 1940.

Der Bergsteiger, органъ на Германския планински съюзъ. Год. X, кн. 3, дек. 1939.

Les moyens de faciliter aux travailleurs l'emploi de leurs congés payés. Издание на Международното бюро на труда, Женева, 1939.

коченето на потока гой долавяше звуцитъ на чудната планинска пѣсень. Той смѣташе, че хармонията и съвършенството въ природата могатъ да се намѣрятъ и въ всѣкидневния животъ, но при условие, че въ стремежа си за лично благополучие човѣкъ трѣбва да се проникне отъ усѣтъ къмъ истината, да схваща вѣрно и правилно действителността, да знае какво представлява въ сжщностъ и да преценява правилно собственото си азъ. По този начинъ ще има здрави разбирания за отношенията си съ отдѣлнитъ членове на дадено общество. Гошо смѣташе още, че любовта, това висше чувство, трѣбва да се изразява въ формата на съчувствие къмъ другитъ, въ възможността да се приобщимъ къмъ тѣхнитъ радости и скѣрби. Само тогава човѣкъ може да по-

чувства, че въ него бие пулсът на цялото обожение. Гошо си отиде навън. Но той ни остави нещо твърде скъпо — завеща ни своите чисти идеали и всеотдайната си любов към планината, остави ни стремежа към нейния мистичен

и прекрасен свят. Ние ще следваме неговите завети.)*

В. Лимончев

*) Нещастieto съ Г. Стоименовъ става на 20 януарий т. г., рожденият му ден, а не въ навечерието на Коледа, както погрешно съобщихме въ миналия брой.

† УОЛТЪРЪ МИКИНЪ

Известният англичанин Уолтър Микин, голѣмъ приятел на България, е починал на 11 декември 1939 г. въ Стафордъ, Англия. Виден адвокат и политически деец, публицист и планинар, депутат отъ Стафордшайеръ и членъ на президиума на Либералната партия въ Англия, близъкъ сътрудник на Лойдъ Джорджъ и Джонъ Саймонъ, Микинъ е известен и вънъ отъ предѣлитъ на Великобритания, а въ нашите обществени кръгове имаше много приятели.

Презъ 1913 г. той посети за първи път България — като гост на българските туристи, организирани въ БТС, и презъ 1936 г. — когато бѣ инициаторъ за посещението на Британския легионъ въ България.

При своите посещения въ България Микинъ обходи Рила, Витоша и Осогово и следъ завръщането си въ Англия заговори съ възторгъ за нашата красива родина и нашия народъ въ редица беседи, сказки, статии, радио-съобщения и др.

При второто си посещение въ България, което направи заедно съ своята съпруга, Микинъ сподѣли накратко впечат-

ленията си отъ българската природа въ една речъ, която произнесе на вечерята въ ресторантъ „Чамъ-кория“, дадена въ негова чест отъ Централното настоятелство на БТС.

Презъ 1936 г. Микинъ дойде отново въ България, заедно съ Британския легионъ. Но той бѣше самъ. Неговата съпруга, 20 години по-млада отъ своя другаръ, стройна и хубава блондинка, бѣше починала отъ ненадейна тежка болестъ. Въ това си трето и последно гостуване въ България Микинъ споходи, заедно съ английските бойци, много градове и села и можѣ да влѣзе въ връзка съ българи отъ всички съсловия.

Преди последното си заминаване той обеща, че остава вѣченъ приятел на българитъ — храбъръ, трудолюбивъ и съ голѣми заложби народъ. И пакъ изказа пожелание и надежда да дойде отново въ България . . .

Миръ на праха и неспокойния планинарски духъ на Уолтъръ Микинъ, видния английски алпинистъ и нашъ неизмѣненъ приятелъ.

Г. К.

† ДИМИТЪРЪ ИВАНОВЪ МИХАЙЛОВЪ

На 8 февруарий т. г., при изпълнение на служебния си дългъ, загина летецътъ подпоручикъ Димитъръ Ив. Михайловъ, отличенъ планинаръ, членъ на Българ-

ския алпийски клубъ.

Поклонъ предъ паметята на незабравимия другаръ и приятел на планинитъ.

Миръ на праха му!

СЪДЪРЖАНИЕ на бр. 2 — Общественост и идейност — д-ръ А. Пиперовъ; Планинската религия — П. Боевъ; Алпийски дни — Ст. Поповъ; Гробътъ на Одесосъ — К. Траяновъ; Катеренето по планинитъ, разгледано биологично — д-ръ Е. Хасъ; Изъ Югоизточнитъ Родопи — Й. Шинтеръ; Българскиятъ туризъмъ — Д-ръ Ив. Попивановъ; Обрѣчи за ходене по сѣгѣ — Г. К. Георгиевъ; Вести отъ чужбина; Съюзно творчество; Съюзенъ животъ; Клоновъ животъ; Редакционни вести и бележки; Книжнина; Наши покойници.

СОФИЙСКА ПОПУЛЯРНА БАНКА

1-ва ПОПУЛЯРНА БАНКА ВЪ БЪЛГАРИЯ

ЧЛЕНЪ НА СЪЮЗА НА НАРОДНИТЪ КООПЕР. БАНКИ

ЦЕНТРАЛА УЛ. Ц. КАЛОЯНЪ 1
собствено здание
КЛОНЪ УЛ. ПИРОТЪ 68

Капиталъ и резерви	61.000.000	лв.
Влогове	165.000.000	„
Пласменти	160.000.000	„
Разполагаеми излишеци	65.000.000	„

ЧЛЕНОВЕ 6.500

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ

„ТРАНСБАЛКАНИЯ“

I-во Бълг. А. Д. за Международни транспорти

С О Ф И Я

КАНТОРА И СКЛАДОВЕ УЛ. СЕРДИКА № 18

Редовни групажни служби

съ западните държави, съ

ИТАЛИЯ,

ШВЕЙЦАРИЯ,

ГЕРМАНИЯ и др.

ТУРИСТИ И СКИОРИ,

„ПРОТЕКСЪ“

е новъ германски препаратъ за импрегниране на горницата и подметките на обувката, получилъ широко приложение въ всички спортни и военни сръди на Германия.

„ПРОТЕКСЪ“

намира отличенъ приемъ и въ България.

„ПРОТЕКСЪ“

омекчава втвърденитъ кожи и увеличава трайността на обувката повече отъ 50%.

Само единъ опитъ ще ви направи приятели на „ПРОТЕКСЪ“.

Търсете го въ всички спортни и обувчарски магазини.

ПРЕДСТАВИТЕЛЪ ЗА БЪЛГАРИЯ

„ТОПОЛА“ А. Д. — софия

ул. „Св. Св. Кирилъ и Методи“, 88 — телефонъ 3-21-17

БАНКА БЪЛГАРСКИ КРЕДИТЪ А. Д.

**ОСНОВАНА СЪ УЧАСТИЕТО НА ДЪРЖАВАТА,
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА И БЪЛ-
ГАРСКАТА ЗЕМЕДЪЛСКА И КООПЕР. БАНКА.**

ОТОРИЗИРАНЪ КАПИТАЛЪ ЛВ. 250.000.000

**Извършва всички банкови операции.
Специално оторизирана съ законъ да
издава гаранции предъ държавата
и общинските учреждения за участие въ търгове**

32 КЛОНА

20 ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА

Въ всички останали градове — кореспонденти Б. Н. Банка

Централа София — „Леге“ 17.

Телеграфенъ адресъ: „БЪЛКРЕДЪ“

БЪЛГАРСКА ТУРИСТИЧЕСКА КООПЕРАЦИЯ

СОФИЯ, КН. КЛЕМЕНТИНА 4 — ТЕЛ. 2-61-19

ДОСТАВЯ

всѣкакви туристически, спортни и скиорски принадлежности, екипировка за зима и лѣто, прибори за личното домакинство на туриста и пр.

ОБУЩА НАЙ-ДОБРО КАЧЕСТВО—ГОТОВИ И ПО МЪРКА:
ЗА КАТЕРЕНЕ, СКИ, КЪНКИ И ДР.

БЪЛГАРСКАТА ТУРИСТИЧЕСКА КООПЕРАЦИЯ
е изключително дѣло на организиранитѣ български туристи отъ БТС и ЮТС.

Нейниятъ девизъ не е печалбата, а задоволяването на потребноститѣ на българскитѣ туристи въ планината.

**Туристи,
подкрепете
вашата
кооперация!**